

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	4
II. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI	5
III. UWARUNKOWANIA PRAWNE OCHRONY I OPIEKI NAD ZABYTKAMI W POLSCE	6
IV. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	11
1. STRATEGICZNE CELE POLITYKI PAŃSTWA W ZAKRESIE OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI	11
1.1. Krajowy program opieki nad zabytkami	11
2. PROBLEMATYKA OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI W DOKUMENTACH OPRACOWANYCH DLA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO I POWIATU OSTROWSKIEGO	13
2.1. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego	13
2.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego	15
2.3. Program opieki nad zabytkami województwa wielkopolskiego	19
2.4. Program opieki nad zabytkami powiatu ostrowskiego	20
2.5. Inne dokumenty zewnętrzne, których problematyka dotyczy dziedzictwa kulturowego gminy Sieroszewice	20
V. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	21
1. PROBLEMATYKA OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI W DOKUMENTACH GMINY SIEROSZEWICE	21
1.1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	21
1.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	27
1.3. Uwarunkowania ochrony przyrody i równowagi ekologicznej	31
1.4. Gminny plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych	33

2. CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW I ANALIZA STANU DZIEDZICTWA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO GMINY	33
2.1. Zarys historii gminy	34
2.2. Krajobraz kulturowy	35
2.3. Zabytki nieruchome	36
2.4. Zabytki ruchome	38
2.5. Zabytki archeologiczne	39
3. ZABYTKI OBJĘTE PRAWNYMI FORMAMI OCHRONY	40
3.1. Rejestr zabytków	40
3.2. Pomniki historii	42
3.3. Parki kulturowe	42
4. ZABYTKI W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA	42
5. ZABYTKI W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH	47
6. ZABYTKI STANOWIĄCE WŁASNOŚĆ GMINY	63
VI. OCENA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY. ANALIZA SZANS I ZAGROŻEŃ	64
VII. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE	66
1. PRIORYTETY PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI	66
2. KIERUNKI DZIAŁAŃ PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI I ZADANIA SŁUŻĄCE JEGO REALIZACJI	67
VIII. INSTRUMENTARIUM REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI	76
IX. ZASADY OCENY REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI	77
X. NIEKTÓRE ZEWNĘTRZNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI	78

I. WSTĘP

Gmina Sieroszewice położona jest w południowej części województwa wielkopolskiego i stanowi jedną z gmin wiejskich powiatu ostrowskiego sąsiadującą z następującymi gminami: Ostrów Wielkopolski, Przygodzice, Nowe Skalmierzyce w powiecie ostrowskim, Mikstat, Grabów nad Prosną, Kraszewice w powiecie ostrzeszowskim oraz Brzeziny i Godziesze Wielkie w powiecie kaliskim. Na wschodzie granicę gminy wyznacza rzeka Proсна stanowiąca przez dziesiątki lat granicę zaborów pruskiego i rosyjskiego. Obecnie gminę, której powierzchnia w granicach administracyjnych wynosi ponad 163 tys. km² zamieszkuje około 9,5 tysiąca osób. Gmina składa się z 19 wsi sołeckich tj. Bibianki, Biernacice, Bilczew, Kania, Latowice, Masanów, Namysłaki, Ołobok, Parczew, Psary, Raduchów, Rososzyca, Sieroszewice, Sławin, Strzyżew, Westrza, Wielowieś, Zamość.

Pod względem geograficznym północna część gminy położona jest w mezoregionie Wysoczyzny Kaliskiej, podczas gdy część wschodnia gminy lokalizuje się w obszarze Kotliny Grabowskiej, a fragment południowo-zachodni współtworzy makroregion Wału Trzebnickiego, z mezoregionem - Wzgórza Ostrzeszowskie oraz Obniżenia Milicko-Głogowskiego, z mezoregionem-Kotlina Milicka. Powierzchnia terenu gminy jest dość urozmaicona poprzecinana wieloma ciekami wodnymi z największą rzeką Ołobok płynącą wzdłuż północnej granicy gminy z zachodu na wschód oraz Baryczą i Gniłą Baryczą płynącymi z południa na północ (Gniła Barycz) i z wschodu na zachód (Barycz). Różnice w poziomach terenu dochodzą na terenie gminy do ok. 75 m. Gmina Sieroszewice na w przeważającej części charakter rolniczy z możliwym – po wybudowaniu zbiornika wodnego w rejonie Wielowisi klasztornej – ukierunkowaniem na rozwój usług rekreacyjno-turystycznych, dla których podstawą są lasy zlokalizowane w południowo-wschodniej części gminy. Powierzchnia zalesienia wynosi około 30 % całkowitego obszaru gminy. Ponadto niemal cały obszar gminy, z wyjątkiem jej krańców południowo-zachodnich obejmuje Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Proсны”. Inny Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska” obejmuje niewielki teren położony w części południowo-zachodniej. W gminie znajdują się także dwa rezerваты przyrody „Majówka” i „Niwa” na terenie Nadleśnictwa Taczanów (okolice wsi Namysłaki). Za pomniki przyrody uznano 17 drzew. Zwracają uwagę piękne aleje: lipowa w Sieroszewicach, brzozowa w Masanowie, dębowa w Raduchowie. Ponadto występują liczne miejsca lęgowe ptaków chronionych oraz stanowiska chronionych gatunków roślin. Waleom turystyczno-rekreacyjnym gminy sprzyjają dogodne połączenie komunikacyjne z pobliskimi ośrodkami miejskimi oraz droga wojewódzka nr 450 Kalisz-Opatów.

Z uwagi na postępujące w coraz szybszym tempie procesy modernizacyjne w Polsce szczególnie ważne, dla podmiotów kreujących politykę lokalną, staje się uwzględnianie idei zrównoważonego rozwoju ściśle wiążącej poprawę warunków życia lokalnej społeczności z zaspokajaniem innych, w tym niematerialnych potrzeb mieszkańców gminy. Całą pewnością jedną z takich potrzeb jest ochrona historycznie wytworzonych przez poprzedników materialnych dóbr kultury i obowiązek przekazania

ich w jak najlepszym stanie następnym pokoleniom mieszkańców gminy. Wobec powyższego koniecznością jest kreowanie takiego rozwoju gminy, który nie spowoduje szkód w stosunku do zachowanego dziedzictwa kultury materialnej, a przyczyni się do jego ubogacenia o współcześnie powstające inwestycje właściwe XXI-wiecznym potrzebom Gminy Sieroszewice.

Przyjęcie wspomnianej powyżej perspektywy niewątpliwie przyczyni się do wprowadzenia przez strukturę samorządową gminy polityki opieki i ochrony nad istniejącymi, niejednokrotnie bardzo cennymi zasobami kulturowymi osadzonymi w historycznych strukturach materialnych gminy Sieroszewice, których dzieje sięgają wczesnego średniowiecza i odzwierciedlają rozwój terenów wchodzących w skład obecnych granic gminy na przestrzeni ostatnich ośmiu wieków.

Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Sieroszewice na lata 2011-2014 jako jeden z dokumentów o charakterze strategicznym przyjmowanym przez Radę Gminy Sieroszewice stanowi podstawę dla określenia – w perspektywie czterech lat – podstawowych zamierzeń i zadań mających na celu przyczynić się do zachowania lokalnego środowiska kulturowego, a także poprawy jego stanu.

Podstawą do określenia ww. planów i działań jest ustalenie w niniejszym programie podstawowych uwarunkowań w sferze dziedzictwa kulturowego istniejącego na terenie gminy. Docelowo intencją służącą przyjęciu przez wspólnotę samorządową gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Sieroszewice na lata 2018-2021 jest ustalenie w nim podstawowych inicjatyw dotyczących możliwości finansowania działań ochronnych wobec środowiska kulturowego oraz zagwarantowanie i organizacja tychże działań.

Ponadto ma on przyczynić się do zintensyfikowania przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i wychowawczym wobec społeczności Gminy, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży. Spodziewanym efektem realizacji wszystkich zadań sformułowanych w programie opieki nad zabytkami będzie – poza wspomnianym zachowaniem i poprawą stanu środowiska kulturowego – wytworzenie szeroko rozumianej świadomości obszaru gminy Sieroszewice jako interesującego kulturowo i turystycznie miejsca, poprzez wykorzystanie miejscowych dóbr kultury między innymi do rozwoju przedsiębiorczości działającej w oparciu o usługi związane z turystyką, rekreacją itp., a także w celu uwrażliwienia mieszkańców gminy na potrzeby związane z właściwym utrzymaniem i ochroną lokalnego środowiska kulturowego.

II. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Podstawę prawną opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Sieroszewice stanowią następujące zapisy ustawowe:

1. Art. 87 *ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, który stanowi, że:
 - wójt sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami;

- gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje rada gminy po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- gminny program opieki nad zabytkami ogłaszany jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym;
- z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami wójt sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia się radzie gminy.

2. Art. 7 ust. 1 pkt 9 *ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 ze zmianami) określa, iż:

- zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy m. in. kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

III. UWARUNKOWANIA PRAWNE OCHRONY I OPIEKI NAD ZABYTKAMI W POLSCE

Najistotniejsze uregulowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami zawarte są w następujących obowiązujących ustawach:

- *ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 ze zmianami);
- *ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zmianami);
- *ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1332 ze zmianami);
- *ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 519 ze zmianami);
- *ustawa z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1074 ze zmianami);
- *ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami* (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 2147 ze zmianami);
- *ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 862 ze zmianami);
- *ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie* (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 ze zmianami).

Ochrona zabytków przechowywanych w muzeach, w bibliotekach i w archiwach została ustalona w następujących aktach prawnych:

- *ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 972 ze zmianami);

- *ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach* (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r. poz. 642 ze zmianami);
- *ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach* (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1506 ze zmianami).

Obowiązująca *ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* - nazywana dalej *ustawą* - określiła i uregulowała podstawowe pojęcia z dziedziny ochrony i opieki nad zabytkami:

Artykuł 3 *ustawy* stanowi, że zabytkiem jest nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

W art. 4 *ustawy* określono, iż ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- oraz przy kształtowaniu środowiska.

Zgodnie z art. 6 *ustawy* ochronie i opiece podlegają bez względu na stan zachowania następujące zabytki:

- zabytki nieruchome, za które uznaje się krajobraz kulturowy, układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne lub działalność wybitnych osobistości bądź instytucji.
- zabytki ruchome, za które uznaje się dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej, kolekcje, numizmaty oraz pamiątki historyczne, wytwory techniki, materiały biblioteczne, instrumenty muzyczne, wytwory sztuki ludowej i rękodzieła oraz inne obiekty etnograficzne oraz

przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

- zabytki archeologiczne, za które uznaje się pozostałości terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyska, kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.
- ustawowej ochronie podlegają również nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Artykuł 7 ustawy reguluje następujące formy ochrony zabytków:

- wpis do rejestru zabytków, który dla zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków;
 - zgodnie z art. 9 ustawy do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku.
 - zgodnie z art. 10 ustawy do rejestru wpisuje się zabytek ruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków na wniosek właściciela tego zabytku. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać z urzędu decyzję o wpisie zabytku ruchomego do rejestru w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia zabytku za granicę.
- wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa, którą to listę prowadzi minister właściwy do spraw kultury i dziedzictwa narodowego
- uznanie za pomnik historii zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru lub parku kulturowego o szczególnej wartości dla kultury przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego;
- utworzenie parku kulturowego w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej; park kulturowy może utworzyć na podstawie uchwały rada gminy po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację w zakresie lotniska użytku publicznego dotyczące w szczególności zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków i ich otoczenia;

innych zabytków nieruchomych znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz parków kulturowych; w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustala się również, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Zgodnie z art. 16 *ustawy*:

- rada gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie uchwały, może utworzyć park kulturowy w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej;
- uchwała określa nazwę parku kulturowego, jego granice, sposób ochrony, a także zakazy i ograniczenia, o których mowa w art. 17 ust. 1;
- wójt (burmistrz, prezydent miasta), w uzgodnieniu w wojewódzkim konserwatorze zabytków, sporządza plan ochrony parku kulturowego, który wymaga zatwierdzenia przez radę gminy;
- w celu realizacji zadań związanych z ochroną parku kulturowego rada gminy może utworzyć jednostkę organizacyjną do zarządzania parkiem;
- park kulturowy przekraczający granice gminy może być utworzony i zarządzany na podstawie zgodnych uchwał rad gmin (związku gmin), na terenie których ten park ma być urządzony;
- dla obszarów, na których utworzono park kulturowy, sporządza się obowiązkowo miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego;

Zgodnie z art. 18 *ustawy*:

- ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się przy sporządzaniu i aktualizacji koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województw, planów zagospodarowania przestrzennego województw, analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego powiatu, strategii rozwoju gmin, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- W koncepcji, strategiach, analizach planach i studiach, o których mowa w ust. 1, w szczególności:
 - uwzględnia się krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
 - określa się rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu,

- ustala się przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu uwzględniając opiekę nad zabytkami.

W myśl art. 19 *ustawy*:

- w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się, w szczególności ochronę:
 - zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia
 - innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków,
 - parków kulturowych.
- w przypadku gdy gmina posiada gminny program opieki nad zabytkami, ustalenia tego programu uwzględnia się w studium i planie, o których mowa w ust. 1;
- w studium i planie, o których mowa w ust.1, ustala się w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Na podstawie art. 20 *ustawy* projekty i zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego podlegają uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

W oparciu o treść art. 21 *ustawy* ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzenia programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy.

Według art. 22 ust. 4 *ustawy* wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy. W gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte:

- zabytki nieruchome wpisane do rejestru;
- inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Na podstawie art. 81 *ustawy* organ stanowiący gminy na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale może udzielić dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków.

W art. 89 *ustawy* określono, iż organami ochrony zabytków są:

- minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Generalny Konserwator Zabytków;
- wojewoda, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje wojewódzki konserwator zabytków.

IV. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Ochrona zabytków i całości dziedzictwa kulturowego została zagwarantowana konstytucyjnie zgodnie z art. 5 i 6 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jako konstytucyjny obowiązek państwa i każdego obywatela („*Rzeczpospolita Polska (...) strzeże dziedzictwa narodowego ...*”). Zabytki posiadające istotne wartościami materialne jak i niematerialne, stanowią dobro wspólne, a dbałość o nie zakłada art. 82. Konstytucji RP („*obowiązkiem obywatela (...) jest troska o dobro wspólne*”). Powyższe zapisy gwarantują, iż ochrona i konserwacja zabytków jest istotnym elementem polityki kulturalnej państwa, gdyż dobra kultury, w tym zabytki są nie tylko materialnym śladem przeszłości, lecz także cennym elementem kultury, przyczyniającym się do kształtowania współczesnego, przyjaznego otoczenia człowieka.

Troskę o ochronę zabytków Państwo zagwarantowało również poprzez przyjęcie aktów prawnych o znaczeniu międzynarodowym (tzw. Karta Ateńska z 1931 r., tzw. Karta Wenecka 1964 r.).

1. STARATEGICZNE CELE POLITYKI PAŃSTWA W ZAKRESIE OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI

1.1. KRAJOWY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Instrumentem planowania politycznego w dziedzinie ochrony zabytków w skali państwa jest krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Zgodnie z art. 84 *ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami inicjuje i opracowuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego przy pomocy Generalnego Konserwatora Zabytków. Celem krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami jest stworzenie warunków niezbędnych do realizacji zadań ochronnych wynikających z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Program ten ma za zadanie wyznaczyć podstawowe cele dla planowanych działań organów i jednostek administracji publicznej oraz określić główne zadania dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, jak również wypracować warunki i sposób finansowania tychże działań oraz harmonogram ich realizacji.

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami ma w zamierzeniu określić cele i kierunki działań oraz zadania, które powinny być podjęte w

szczegółności przez organy i jednostki administracji publicznej w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Według autorów też do programu celem jego *„...jest wzmocnienie ochrony i opieki nad tą istotną, materialną częścią dziedzictwa kulturowego oraz poprawa stanu zabytków w Polsce. W założeniach program ma również uporządkowanie działań w sferze ochrony poprzez wskazanie siedmiu podstawowych zasad konserwatorskich:*

- *zasada primum non nocere („po pierwsze nie szkodzić”),*
- *zasada maksymalnego poszanowania oryginalnej substancji zabytku i wszystkich jego wartości (materialnych i niematerialnych),*
- *zasada minimalnej niezbędnej ingerencji (powstrzymywania się od działań niekoniecznych),*
- *zasada, zgodnie, z którą usuwać należy to (i tylko to), co na oryginał działa niszcząco,*
- *zasada czytelności i odróżnialności ingerencji,*
- *zasada odwracalności metod i materiałów,*
- *zasada wykonywania wszelkich prac zgodnie z najlepszą wiedzą i na najwyższym poziomie”.*

Ponieważ powyższe zasady w sposób generalny odnoszą się do postępowania względem zabytków przede wszystkim konserwatorów, pracowników urzędów, konserwatorów dzieł sztuki, architektów, urbanistów, budowlanych, archeologów, właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych, czyli codziennych konserwatorów dzieł sztuki to określone w gminnym programie opieki nad zabytkami dla gminy Sieroszewice cele i zadania muszą w konsekwencji uwzględniać konserwatorskie założenia krajowego programu ochrony zabytków i przekładać się na wprowadzanie w życie i stosowanie wyżej wymienionych siedmiu podstawowych zasad konserwatorskich dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego.

Obecnie obowiązującym jest *„Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2014-2017”* zatwierdzony uchwałą Nr 125/2014 Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie *„Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”*.

Wyżej wymieniony program jest dokumentem w znacznym stopniu ogólnym odnoszącym się do centralnego sposobu zarządzaniem materialnym dziedzictwem kulturowym i nie zawiera zapisów bezpośrednio dotyczących obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie gminy Sieroszewice.

Jednym z kierunków działań zawartych w treści aktualnie obowiązującego Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami jest m.in. merytoryczne wsparcie samorządu terytorialnego w ochronie zabytków.

Z uwagi na szczególną rolę jednostek samorządu terytorialnego przy realizacji nałożonych na gminy zadań - obejmujących np. ewidencjonowanie zasobu zabytkowego, zachowanie krajobrazu kulturowego, jak i odpowiednie gospodarowanie otoczeniem zabytków w procesie planowania przestrzennego szczególnie – niezwykle ważne znaczenie ma wsparcie merytoryczne przy zarządzaniu dziedzictwem

kulturowym poszczególnych gmin realizowane przez organy ochrony zabytków oraz Narodowy Instytut Dziedzictwa.

Wyżej wymienione wsparcie przyczynić ma się do zwiększenia efektywności wykonywanych przez jednostki samorządu terytorialnego zadań i odbywać ma się m.in. poprzez prowadzenie ogólnodostępnego portalu informacyjnego o dziedzictwie kulturowym, organizowanie bezpośrednich szkoleń i warsztatów dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego, a także poprzez wsparcie merytoryczne w formie opracowań studialno-dokumentacyjnych takich jak:

- studia ochrony wartości kulturowych
- wytyczne dla tworzenia gminnych programów opieki nad zabytkami
- zasady przygotowania i treści planu ochrony parku kulturowego

2. PROBLEMATYKA OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI W DOKUMENTACH OPRACOWANYCH DLA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO I POWIATU OSTROWSKIEGO

2.1. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Obowiązującą obecnie strategię województwa wielkopolskiego stanowi dokument pod nazwą „Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”. Opracowanie to jest jednym z najważniejszych dokumentów uwzględniających i projektujących najistotniejsze strategiczne cele przyszłego rozwoju Wielkopolski, w perspektywie drugiej dekady XXI wieku. Dokument ten pierwotnie został opracowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w 2005 r. i przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą z 19 grudnia 2005 r. Aktualnie obowiązujący dokument został poddany aktualizacji w 2012 r. i przyjęty został przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego 17 grudnia 2012 r.

Strategia w szczególności określa uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju województwa, a zawarte w niej ustalenia stanowią podstawę do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa, przez co stają się one czynnikiem determinującym m.in. zachowanie i poprawę jakości krajobrazu kulturowego i przyrodniczego. Jednocześnie poza podstawą dla opracowania planu zagospodarowania przestrzennego województwa Strategia jest również wskazówką i punktem wyjścia dla poszczególnych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalanych na terenie całej wielkopolski, stąd zrozumiąta jest pewna ogólnikowość sformułowań zawartych w opracowanym przez Urząd marszałkowski dokumencie.

W szczególności strategia definiuje działania mające na celu zwiększenie konkurencyjności gospodarki w stosunku do innych regionów Europy. Proponuje unowocześnienie struktury gospodarki lokalnej, a w tym zwiększenie udziału kultury (również zabytków). Wśród celów operacyjnych Strategii zakłada się m. in. wzrost znaczenia dziedzictwa kulturowego, które w rozwoju Wielkopolski powinno pełnić kilka następujących funkcji. Po pierwsze powinno być czynnikiem integracji społecznej. Po

drugie powinno stanowić instrument promocji regionu, przyczyniając się do rozwoju gospodarczego. Po trzecie powinno być bazą dla turystyki i usług kulturalnych. Realizacja tych funkcji powinna być zrealizowana przez inwestycje w instytucje kultury, ochronę dorobku kulturalnego, wsparcie działań powiększających dorobek kulturalny regionu i promocje aktywności kulturalnej mieszkańców.

W strategii sformułowano następujące prerogatywy w zakresie ochrony i wykorzystania istniejącego w województwie wielkopolskim dziedzictwa kulturowego:

Cel operacyjny 2.2. Ochrona krajobrazu

Obowiązki dotyczące ochrony krajobrazu wynikają z ratyfikacji Europejskiej Konwencji Krajobrazowej. Realizacja tego celu jest przede wszystkim domeną planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Cel ten w ramach gospodarki przestrzennej powinien być realizowany przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- identyfikacja i ocena krajobrazów oraz określenie przyczyn i kierunków ich zmian, także przez sformułowanie zaleceń w planie wojewódzkim.
- zachęcanie samorządów lokalnych do uwzględnienia kwestii krajobrazowych w odpowiednich dokumentach gminnych.
- zrównoważone użytkowanie przestrzeni, ograniczanie przekształcania terenów cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, także nieobjętych ochroną prawną, w tym likwidacji zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, prac zmieniających znacząco rzeźbę terenu, likwidowania i przekształcania zbiorników wodnych oraz obszarów wodnobłotnych.
- Rekultywacja obszarów zdegradowanych.

Cel operacyjny 5.6. Wsparcie terenów o wyjątkowych walorach środowiska kulturowego

Środowisko kulturowe może być dla wybranych obszarów istotnym czynnikiem aktywizacji gospodarczej i budowania lokalnych przewag konkurencyjnych. Na wielu obszarach jest ono jedynym realnym czynnikiem wzrostu.

Konieczne jest w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wyznaczenie terenów o wyjątkowych walorach środowiska kulturowego, które należy wesprzeć pakietem pomocy ułatwiającej wykorzystanie tego czynnika. Wsparcie powinno objąć z jednej strony rewitalizację obiektów, a z drugiej przedsiębiorczość budowaną na wykorzystaniu tego sektora, szczególnie w turystyce. Szczególną pieczę należy otoczyć miejsca związane z budowaniem początków Państwa Polskiego, takie jak Gniezno, Ostrów Tumski w Poznaniu, Lednica i Giecz.

Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- kompleksowe programy rewitalizacji i aktywizacji gospodarczej wykorzystującej walory kulturowe.
- tworzenie parków kulturowych.
- promocja terenów o wybitnych walorach kulturowych.
- odnowa obiektów dziedzictwa kulturowego.

Cel operacyjny 8.10.

Ochrona i utrwalanie dziedzictwa kulturowego

Jednym z fundamentów kapitału społecznego jest tożsamość regionalna, otwartość na inne kultury oraz tolerancja. Bez poczucia tożsamości i znajomości własnej kultury nie można budować więzi społecznych. Rozwój społeczny, w tym tożsamość kulturowa, jest ważnym czynnikiem kształtowania konkurencyjności regionu.

Wielkopolska może być regionem, który nie tylko wspiera wewnętrzny rozwój kulturalny, ale również przyciąga jednostki kreatywne, działające w przestrzeni kultury, poprzez stworzenie wizerunku regionu otwartego na mobilność idei oraz odmienne wzorce i wartości kulturowe. Należy zaznaczyć, że osiągnięcie tego w żaden sposób nie stoi w sprzeczności z potrzebą wzmacniania tożsamości regionalnej.

Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- promocja kultury regionalnej.
- poprawa warunków dla utrwalania tożsamości oraz upowszechniania dorobku kultury lokalnej i regionalnej.
- ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz historycznego regionu.
- rozwój cyfrowego systemu zarządzania dobrami kultury.
- wsparcie rozwoju kultury jako jednego z kreatywnych sektorów gospodarki regionu i rozwój przedsiębiorczości w tej dziedzinie.
- wzmocnienie pluralizmu kulturowego jako rozwojowej przeciwwagi dla dziedzictwa kulturowego regionu, odpowiedzialnego za stałe elementy kultury.
- stymulacja przepływu treści kulturowych (transfer międzykulturowy) oraz wewnętrznej innowacji w sferze kultury, jako niezbędnych czynników rozwoju kultury.

2.2. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego został uchwalony Uchwałą Nr XLII/628/2001 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 listopada 2001 r. a następnie zmieniony Uchwałą Nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 kwietnia 2010 r. W treści dokument ten określił przede wszystkim cel sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego, zasady kształtowania przestrzeni i zasady jej zagospodarowania oraz kierunki zagospodarowania dla terenów wchodzących w skład administracyjnych granic wielkopolski.

Za podstawowy cel zagospodarowania przestrzeni województwa wielkopolskiego, uznano doprowadzenie do zrównoważonego rozwoju całego

terytorium województwa, wpisując w jego treść – jako jedno z trzech górnych założeń – rozważne zarządzanie obszarem województwa oraz ochronę środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego. W dokumencie wyrażone zostało uznanie dla wpływu bogactwa kulturowego Wielkopolski oraz elementów dziedzictwa kulturowego składających się na tożsamość kulturową Wielkopolan (na cele z początkami państwowości polskiej w rejonie Kalisza, Gniezna i Poznania) jako czynników mających istotny wpływ na rozwój rekreacji i turystyki. Ponadto w planie sformułowano wiele ogólnych zasad odnoszących się do kształtowania przestrzeni, w tym z uwzględnieniem pewnych generalnych zasad dotyczących poszanowania istniejących na obszarze województwa wielkopolskiego dóbr kultury.

Jako jedno z najważniejszych elementów dziedzictwa kulturowego regionu uznano historyczne struktury przestrzenne miast i wsi, które znajdują bezpośrednie odzwierciedlenie w przestrzeni Wielkopolski. Historycznie pierwsze miasta powstawały z dawnych grodów kasztelańskich i osad targowych. W XIII w. poprzez wprowadzenie powszechnie panujących w Europie norm przestrzennych i gospodarczych, zwanych prawem niemieckim, wykształciły się specyficzne przestrzenie miejskie. Elementami tych przestrzeni stały się rynki i place miejskie, ulice, pasma zieleni, doliny rzeczne, dominanty przestrzenne wież kościołów i ratuszy oraz zabudowa mieszkaniowa i usługowa, kształtowana w kwartałach. Zabytkowe założenia miast i miasteczek z okresu średniowiecznych lokacji, a także te powstałe w późniejszych okresach, są na ogół dobrze zachowane, czytelne w planach i stanowią ogromny dorobek kultury materialnej regionu. Przestrzenie otwarte Wielkopolski posiadają własną rozpoznawalną specyfikę. Jest ona związana nie tylko z fizjonomią terenu – przewaga krajobrazów równinnych, lecz również z tradycyjnie wysoką kulturą rolną. Powszechny w Wielkopolsce typ krajobrazu komponowanego został ukształtowany świadomie, w wyniku działalności człowieka, przy zastosowaniu takich elementów jak: pielęgnowane przez lata aleje przydrożne, pasy zadrzewień śródpolnych i parki dworskie. Podobnie widocznymi w przestrzeni przejawami kultury wsi wielkopolskiej są układy przestrzenne wsi: ulicówki, owalnice, wielodrożnice – z akcentami dominant kościołów oraz tradycyjną zabudową.

Tożsamość regionalną Wielkopolski współtworzyło kulturalne dziedzictwo mniejszości wyznaniowych. Świadectwem kultury żydowskiej są licznie zachowane synagogi i cmentarze. Część tego dziedzictwa stanowią również pomniki i tablice pamiątkowe upamiętniające eksterminację ludności żydowskiej w czasie II wojny światowej. Obecność protestantyzmu na terenie Wielkopolski datuje się od XVI w. Zachowane obiekty architektury, będące wyrazem kultury protestanckiej to przede wszystkim kościoły.

W dokumencie podkreśla się, iż zadbane i sukcesywnie rewaloryzowane środowisko kulturowe wzmacnia poczucie tożsamości z miejscem urodzenia, wpływa na podniesienie jakości ładu przestrzennego, przynosi wymierne korzyści gospodarcze poprzez uzyskiwanie dochodów z turystyki. Najważniejsze nurty działania, mające na celu osiągnięcie optymalnego stanu środowiska kulturowego to:

- ochrona istniejących zasobów materialnych i duchowych,

- kreowanie nowych jakości w obrębie poszczególnych dziedzin składających się na kulturę, a zwłaszcza kreowanie nowej jakości przestrzeni,
- kształtowanie świadomości – upowszechnianie wiedzy o środowisku kulturowym Wielkopolski wśród mieszkańców regionu, kraju i za granicą.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, który operuje w zapisie graficznym skalami o znacznym stopniu ogólności, szczególne znaczenie ma ochrona obszarowa, a więc ochrona całych układów przestrzennych miast i wsi, ochrona krajobrazów kulturowych w parkach kulturowych i w strefach kulturotwórczych, szlaków kulturowych oraz pojedynczych obiektów.

Najważniejsze działania w ramach ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego sformułowane w planie zagospodarowania przestrzennego województwo wielkopolskiego to:

- zwiększenie nakładów na ochronę dziedzictwa kulturowego, zarówno w budżecie państwa, jak i w budżetach samorządowych,
- wpisanie do rejestru zabytków wszystkich zachowanych założeń i układów urbanistycznych,
- poszerzenie ewidencji zasobów dziedzictwa kulturowego województwa wielkopolskiego. Konieczne jest umożliwienie publicznego dostępu do ewidencji w formie elektronicznej,
- dalsze prowadzenie archeologicznych badań osadniczych,
- wzbogacanie dokumentacji dotyczącej obiektów dziedzictwa kulturowego, w szczególności: opisów, szkiców, map i opracowań obiektów oraz digitalizacji danych i ich udostępnianie w formie elektronicznej,
- promocja szlaków kulturowych, parków kulturowych, pomników historii, a także obiektów wpisanych na listy dziedzictwa europejskiego,
- podnoszenie wizerunku województwa jako produktu turystycznego, poprzez prawidłową informację turystyczną w celu dotarcia do określonych atrakcji turystycznych.

Wśród zapisów planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego odnoszących się do zagadnień związanych z dziedzictwem kulturowym Wielkopolski pojawiają się następujące zapisy dotyczące bezpośrednio obszarów i obiektów zlokalizowanych w obrębie gminy Sieroszewice:

(...)

UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

(...)

18. Kultura i dziedzictwo narodowe

(...)

18.3. Obiekty zabytkowe

(...)

Późniejszy gotyk reprezentują m.in. kościoły w Poznaniu: kolegiata NPM na Ostrowie Tumskim, kościół Bożego Ciała, kościół św. Marcina, kościół św. Wojciecha (dawny kościół dominikanek), kościoły w Szamotułach, Kaliszu, Środzie Wielkopolskiej, Kościanie, Gostyniu, Koninie, Kole, Gosławicach, Pyzdrach, Wrześni, Dolsku. Z tego okresu zachowało się również kilka kościołów pocysterskich (np. w Ołoboku) oraz fragmenty wnętrz w klasztorze w Łądzie.

(...)

18.7. Szlaki kulturowe

(...)

Szlakiem o dużym potencjale promocyjnym jest Piastowska Droga Romańska (stanowi część ogólnoeuropejskiego projektu Romanesque Europe) prowadząca przez miejscowości, gdzie zachowały się elementy architektury i sztuki romańskiej. Szlak ten w części pokrywa się ze Szlakiem Piastowskim. Najważniejszymi, oprócz miejscowości na Szlaku Piastowskim, są punkty zatrzymania: Kazimierz Biskupi, Konin, Kościelec k. Koła, Kalisz, Kościelec k. Kalisza, Kotłów i Lubiń (gmina Krzywiń).¹

(...)

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

(...)

POLITYKA PRZESTRZENNA

(...)

31. Ochrona i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego

(...)

31.1. Polityka ochrony dóbr kultury

¹ Piastowska Droga Romańska przebiega przez teren gminy Sieroszewice na odcinku Kotłów – Ołobok – Kalisz

(...)

31.1. 2. Tworzenie parków kulturowych

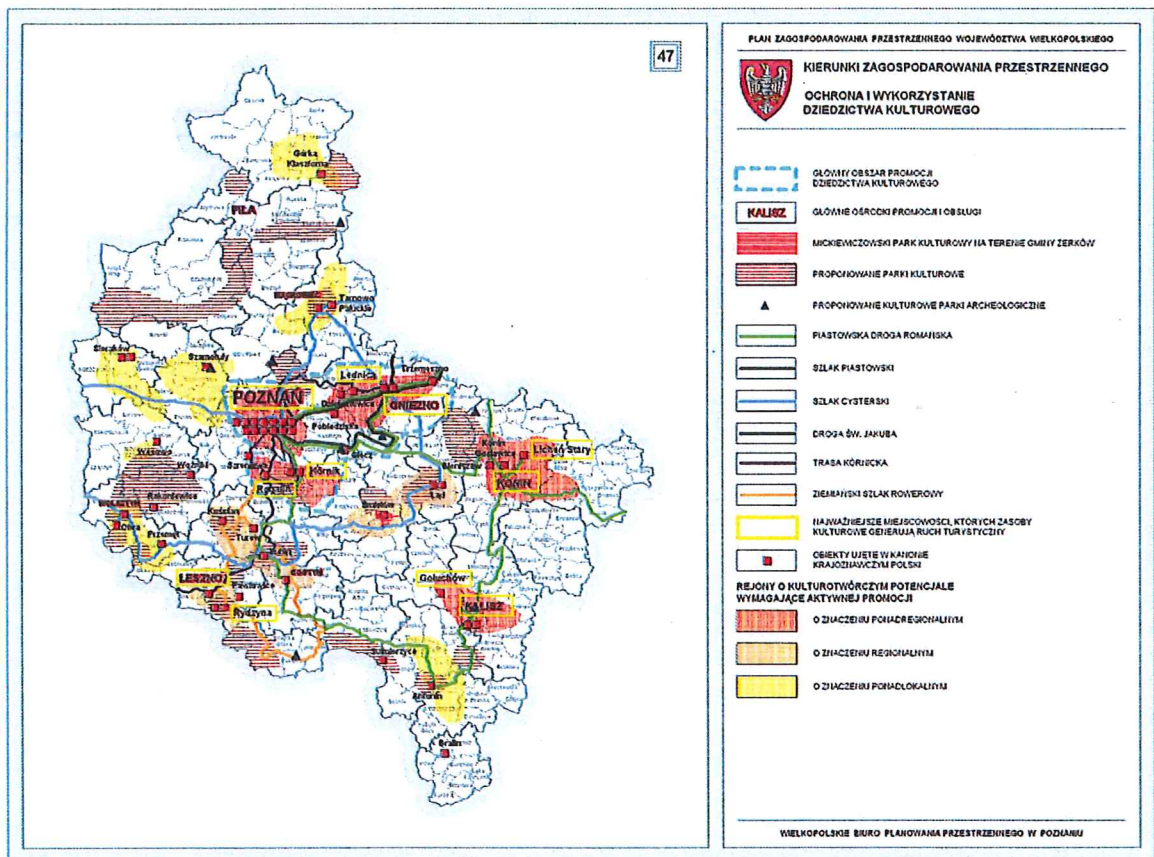
W celu ochrony i promocji krajobrazu kulturowego, cennego z uwagi na zachowane dziedzictwo kulturowe, a równocześnie atrakcyjnego pod względem walorów przyrodniczych, proponuje się utworzenie na terenie województwa wielkopolskiego 23 parków kulturowych (PK) (ryc. 47):

- (...)

- PK 4. Cysterski Ołobocki PK (Ołobok),

- (...)

(...)

2.3. PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Wojewódzki program opieki nad zabytkami sporządzany jest na okres 4 lat przez zarząd województwa. Program przyjmowany jest do realizacji przez sejmik wojewódzki po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Z realizacji wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami zarząd województwa sporządza, co 2 lata sprawozdanie przedstawiane sejmikowi województwa. Jednocześnie sprawozdanie takie jest przekazywane Generalnemu Konserwatorowi Zabytków i właściwemu wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w celu jego wykorzystania przy opracowywaniu, aktualizacji i realizacji krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Program opieki nad zabytkami województwa wielkopolskiego realizowany jest w oparciu o cele określone w art. 87 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami jednak jego podstawowymi zadaniami - zgodnie z zapisami zawartymi w treści dokumentu - przyjętymi przez Samorządu Województwa Wielkopolskiego jest zapewne prawidłowego stanu zachowania obiektom zabytkowym: nieruchomym, ruchomym i archeologicznym, znajdującym się w jego władaniu.

Aktualnie obowiązujący *Program Opieki nad Zabytkami Województwa Wielkopolskiego na lata 2017-2020* przyjęty został Uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Nr XXXVIII/901/17 z dnia 27 listopada 2017 r.

Na terenie gminy Sieroszewice nie występuje zabytek wpisany do rejestru stanowiący własność województwa wielkopolskiego.

2.4. PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI POWIATU OSTROWSKIEGO

Obecnie powiat ostrowski nie posiada programu opieki nad zabytkami. Aktualna polityka dotycząca ochrony zabytków i opieki nad zabytkami prowadzona przez samorząd powiatowy nie oddziałuje w żaden istotny sposób na problemy za zakresu ochrony zabytków nieruchomych, zabytków ruchomych oraz zabytków archeologicznych, a także obszarów cennych kulturowo zlokalizowanych na terenie gminy Sieroszewice.

2.5. INNE DOKUMENTY ZEWNĘTRZNE, KTÓRYCH PROBLEMATYKA DOTYCZY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY SIEROSZEWICE

1. Wojewódzki wykaz szlaków pieszych w Wielkopolsce.

SZLAKI PIESZE O ZASIĘGU WOJEWÓDZKIM

L.P.	TRASA	DŁUGOŚĆ (w km)	OPIS TRASY
18.	Kalisz-Winiary – Ołobok Oznakowanie czerwone	22,0	Kalisz-Winiary – Wolica – Stobno – Sobocin – Zadowice – Ołobok <i>Szlak przebiega przez powiaty: kaliski i ostrowski.</i>
21.	Ołobok – Kotłów – Antonin – Odolanów Oznakowanie zielone	39,9	Ołobok – Masanów – Kotłów – Mikstat – gaj. Mikstat Pustkowie – Antonin – rez. Wydymacz – Kocięba – Dębica – Huta – Odolanów <i>Szlak przebiega przez powiaty: ostrowski i ostrzeszowski.</i>

2. Wojewódzki wykaz szlaków rowerowych w Wielkopolsce.

SZLAKI ROWEROWE O ZASIĘGU POWIATOWYM

L.P.	TRASA	DŁUGOŚĆ (w km)	OPIS TRASY
3.	Szlak dookoła powiatu ostrowskiego (oznakowanie czerwone)	187,0	Sobótka – Grudzielec – Koryta – Ligota – Korytnica – Głogowa – Raszków – Walentynów – Janków – Zalesny – Cegły – PKP Daniszyn – Chruszczyny – Kurhany Glińnica – Glińnica – Kaczory – Odolanów – Raczyce – Uciechów – Bogdaj – Możdżanów – Szklarka Śląska – Moja Wola – Cieszyn – Pawłów – Kuźnica Kącka – Chojnik – Kałkowskie – Czarny Las – Ludwików – Antonin – Przygodziczki – Kotłów – Strzyżew – rezerwat „Niwa” – Namysłaki – Kania – Raduchów – Wielowieś – Ołobok – Sławin – Psary – Śliwniki – Skalmierzyce – Boczków – Biskupice – Droszew – Kotowiecko – Gałązki – Gutów – Sobótka

V. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

1. PROBLEMATYKA OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI W DOKUMENTACH GMINY SIEROSZEWICE

1.1. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

W dziedzinie planowania przestrzennego na terenie gminy Sieroszewice aktualnie obowiązującym dokumentem jest „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sieroszewice*” opracowane w 2000 roku przez zespół autorski w składzie: mgr Magdalena Kędzia-generalny projektant, mgr Maria Mikołajczyk, mgr Jan Kłysz, Helena Bruź przyjęte uchwałą Rady Gminy Sieroszewice Nr XVI/100/2000 z dnia 16 maja 2000 r. wraz z późniejszymi zmianami tj.

- „*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sieroszewice*” opracowana w 2006 roku przez zespół autorski w składzie: mgr Adam Derc i mgr inż. arch. Jerzy Zalewski przyjęta uchwałą Rady Gminy Sieroszewice Nr XXXII/218/06 z dnia 28 czerwca 2006 r.
- „*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sieroszewice*” opracowana w 2009 roku przez zespół autorski w składzie: mgr inż. arch. Regina Skiba, mgr inż. arch. Joanna Skiba i mgr Jadwiga Koryńska przyjęta uchwałą Rady Gminy Sieroszewice Nr XXIX/177/09 z dnia 29 września 2009 r.

- „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sieroszewice” opracowana w 2011 roku przez zespół autorski w składzie: mgr inż. arch. Maria Jastrzębska, mgr inż. arch. Agnieszka Orzeszyna, mgr inż. Katarzyna Jastrzębska i Maria Boślak przyjęta uchwałą Rady Gminy Sieroszewice Nr X/92/2011 z dnia 30 listopada 2011 r.
- „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sieroszewice” opracowana w 2017 roku przez zespół autorski w składzie: mgr inż. arch. Danuta Wysocka-Stachowiak, mgr Jadwiga Koryńska, mgr inż. Marta Koryńska, mgr inż. Beata Kozłowska i mgr inż. arch. Tymon Stachowiak przyjęta uchwałą Rady Gminy Sieroszewice Nr XXX/215/2017 z dnia 19 października 2017 r.

W odniesieniu do zasobów składających się na dziedzictwo kulturowe gminy Sieroszewice tekst jednolity „IV Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sieroszewice” z 2017 r. zawiera następujące zapisy:

FAZA I

– UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

(...)

II. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

(...)

2. Polityka przestrzenna państwa na obszarze województwa.

(...)

W wyniku przeprowadzonych analiz wyodrębniono obszary funkcjonalne. Gmina Sieroszewice położona jest prawie w całości w obszarze C. Są to tereny o potencjalnie wysokich walorach przyrodniczych i kulturowych (obszary chronionego krajobrazu, wysoka lesistość, zabytki kultury materialnej).

(...)

III. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

(...)

2. ŚRODOWISKO KULTUROWE

2.1 Osadnictwo prehistoryczne

Badania w systemie Archeologicznego Zdjęcia Polski przeprowadzono na terenie gminy w 1979 r. w związku z projektowanym zbiornikiem retencyjnym w Wielowśi Klasztornej, badania prowadzono także w latach 1977, 1980 oraz 1982 r. Naturalną linię, wzdłuż której koncentrują się osadnictwo pradziejowe stanowi oś doliny Prośny oraz Baryczy; w obrębie dna dolin i przykrawędziowych terenów progów terasowych. Zauważa się wyraźną różnicę w intensywności osadnictwa na obu brzegach Prośny – piaszczyste tereny lewego brzegu rzeki stwarzały mniej korzystne warunki siedliskowe.

Najliczniej reprezentowane jest osadnictwo kultury łużyckiej, przeworskiej i wczesnego średniowiecza. Kultura łużycka reprezentowana jest przez największą liczbę punktów osadniczych, co pozwala na traktowanie jej jako kultury macierzystej na obszarze gminy. Były to najczęściej obozowiska, małe osady sezonowe dość równomierne rozproszone po całym obszarze (okolice Sieroszewic, Latowic, Westrzy).

Inny typ rozmieszczenia stosowany jest przez osadnictwo kultury przeworskiej, występujące niemal wyłącznie na dnach doliny rzecznej lub jej krawędziach. Występuje ono w formie skoncentrowanych grup, w których dominuje jedna lub kilka wielkich osad (okolice Raduchowa czy Wielowśi Klasztornej). Najstarsze i najcenniejsze osadnictwo wczesnośredniowieczne zgrupowane było w rejonie Wielowśi Klasztornej.

2.2 Osadnictwo historyczne

Źródła dotyczące średniowiecznej historii osadnictwa na terenie gminy są bardzo skąpe. Najstarsza wzmianka odnosi się do Sieroszewic i pochodzi z 1136 r. Średniowieczną metrykę mają jeszcze:

- Strzyżew z roku 1203 i 1295, od pocz. XVI do końca XVIII w. wymieniane jako miasto, brak jednak dokumentów potwierdzających jego lokację;
- Ołobok, miejscowość o starożytnej tradycji, leżąca na szlaku handlowym biegnącym wzdłuż Prośny, znany od roku 1208; w 1213 r. następuje fundacja klasztoru cysterek, filii trzebnickiej i do 1837 r. /kasacja zakonu/, jest on własnością klasztoru;
- Wielowieś Klasztorna, figurująca w źródłach od 1388 r. od XIV do 1796 r. wchodziła w skład wyposażenia cysterek z Ołoboku.

Jednak dzisiejsze schematy planistyczne wsi są już efektem XIX-wiecznych zmian w strukturze własnościowej gruntów. W latach 1830-1860 na terenach zaboru pruskiego przeprowadzono reformę uwłaszczeniową. Głównymi zasadami tej reformy było: pozostawienie istniejących folwarków, uwłaszczenie tylko najbogatszych chłopów, związanie bezrolnej ludności z folwarkiem oraz separacja gruntów folwarcznych od chłopskich. Przy tej okazji regulowano wszędzie drogi wiejskie, likwidując ich krzywizny i nadając im prosty bieg. Niekiedy likwidowano w ten sposób wewnętrzny plac wiejski, przez co pierwotny owalnicowy schemat Ołoboku i Wielowśi Klasztornej zamieniono na wielodrożnice. Pierwotne wsie folwarczne rozwinięto w

regularne rzędówki liniowe z założeniem dworskim czy folwarcznym na końcu wsi np. Parczew, Psary, Sieroszewice, Raduchów lub wielodrożnice np. Rososzyca. XIX-wieczny schemat kolonii liniowych mają: Latowice, Masanów, Strzyżew. Kolonia, Biernacice, Westrza, Wydarte są dawnymi wsiami łanów leśnych, powstałych na karczunkach. Charakter osady leśnej powstałej przy rzecznej przeprawie, zlokalizowanej na krawędzi doliny starorzecza, zachowała wieś Zamość.

2.3 Zabudowa zagrodowa

Gmina Sieroszewice leży po lewej stronie rzeki Proсны. Historycznie wchodziła w skład terenów zaboru pruskiego i zachowane do dzisiaj budownictwo, w dużym stopniu zostało ukształtowane przez, panujące na tym terenie w XIX wieku stosunki gospodarczo-społeczne i prawo budowlane, wprowadzane przez władze pruskie w latach 1797, po 1815 i w 1871 r. Przepisy te m. in. nie zezwalały na wznoszenie budynków drewnianych – nowo powstające budynki mogły być wykonane z kamienia, cegły (lub w technice drewniano-ceglanej, tzw. szachulcowej). Efektem tego jest znikomy procent drewnianego budownictwa zagrodowego z końca XIX i początku XX w.; pojedyncze przykłady w Bibiankach, Latowicach, Westrzy i większa ich ilość w Strzyżewie Kolonii. Są to drewniane budynki o konstrukcji szkieletowej z glinianym wypełnieniem, sumikowo-łatkowej, kryte dachówka. Stare drewniane budynki mieszkalne, sytuowane szczytowo do drogi mogły być zastępowane wyłącznie murowanymi, usytuowanymi kalenicowo, z dachówkowym przykryciem. Taką zabudowę mają wszystkie miejscowości w gminie Sieroszewice. Budynki użyteczności publicznej (wystawiane przez władze pruskie), wykonywano często w technice szachulcowej, np.: budynek dworca kolejowego w Namysłakach, organistówka i młyn wodny w Ołoboku, Dom Gminny w Wielowśi Klasztornej. Urozmaiceniem ich prostej bryły są ganki wejściowe, facjatki oraz alternacja partii tynkowanych i pozostawionych w cegle (Sieroszewice, Strzyżew Kolonia, Westrza, Wielowieś Klasztorna).

Stosunkowo liczne są na tym terenie budynki szkolne pochodzące z przełomu wieków XIX/XX (Sieroszewice, Biernacice, Latowice, Ołobok, Parczew, Sławin, Strzyżew, Strzyżew Kolonia, Westrza, Wielowieś Klasztorna). Budynki szkolne mają typową formę, łatwo rozpoznawalną w zabudowie wiejskiej, charakterystyczną dla miejscowości z terenów dawnego zaboru pruskiego. Wyróżniają się gabarytami jak i dbałością o stronę estetyczną, pozostawione w licowanej cegle, nakryte wysokim, dwuspadowym dachem naczółkowym, z dachówkowym przekryciem o użytkowym poddaszu.

2.4 Wykaz obiektów zabytkowych z terenu gminy Sieroszewice

W treści ww. punktu wymienione zostały wszystkie obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków oraz figurujące w spisie zabytkowego budownictwa wg stanu aktualnego w 2000 roku.

2.5 Ocena stanu zachowania dziedzictwa kulturowego.

O bogatym dziedzictwie kulturowym gminy i wysokim poziomie artystycznym zachowanych obiektów świadczy ich duża ilość objęta ochroną wynikającą z wpisu do rejestru zabytków – 14 obiektów. Charakteru spuściznie kulturowej gminy nadaje duża ilość założeń rezydencjonalnych: pałacowych (Psary, Rososzycza) i dworskich (Sierszewice, Bilczew, Parczew, Sławin, Strzyżew) oraz folwarczne w Namysłakach. Na tle całej materialnej spuścizny kulturowej gminy wyróżnia się kompleks założenia pałacowego w Psarach i Rososzycy zarówno ze względu na wysoki poziom artystyczny jak i dobry stan zachowania. W dużo gorszym stanie zachowania znajdują się pozostałe założenia dworskie i folwarczne, w których przebudowie lub całkowitemu zniszczeniu uległ znaczny procent zabudowy gospodarczej oraz zadrzewienia i urządzenia parków. Przetrwały, bardziej lub mniej przekształcone budynki dworów pełniących funkcje mieszkalne lub biurowe dawnych RSP. W dobrym stanie zachowania znajdują się zespoły sakralne: wśród nich szczególną rangę historyczną i artystyczną mają zespoły sakralne Ołoboku – poklasztorny i cmentarny.

Charakterystycznym akcentem w krajobrazie gminy są drewniane krzyże przydrożne z ludowymi rzeźbami Pasji, wzbogacone postaciami staro i nowotestamentowymi (Kania, Masanów – Urban, Sławin), wykonane przez największego artystę ludowego Południowej Wielkopolski, Pawła Brylińskiego, mieszkającego w Masanowie w latach 1833 – 1890.

(...)

7. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

(...)

7.2 Silne i słabe strony gminy:

Silne strony

środowisko przyrodnicze:

- relatywne niezdegradowane środowisko przyrodnicze,
- wystarczające zasoby wód podziemnych,
- zasoby surowców pospolitych (ilastych i kruszywa) jako baza dla budownictwa,
- dwa obszary chronionego krajobrazu, obejmujące cały teren gminy, z rezerwatami przyrody, licznymi gatunkami ptaków i roślin chronionych, dużymi obszarami leśnymi i innymi walorami środowiska przyrodniczego, w powiązaniu z projektowanym zbiornikiem retencyjnym stanowiące potencjalny teren rekreacyjny,
- program małej retencji wodnej (planowany zbiornik w Psarach),
- dobre warunki klimatyczne dla rozwoju produkcji rolnej.

środowisko kulturowe

- stosunkowo duża ilość i gęstość występowania obiektów zabytkowych o znacznej randze artystycznej i historycznej, kształtująca obraz gminy;
- atrakcyjne, korzystne położenie geograficzne gminy: bliskie sąsiedztwo z dużym ośrodkiem regionalnym, jakim jest Ostrów Wielkopolski oraz z obszarami o dużym nasyceniu cennymi obiektami zabytkowymi (gminy Ostrów Wielkopolski i Nowe Skalmierzyce);
- dogodne warunki komunikacyjne zespołów zabytkowych z siecią głównych dróg;
- wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w procesie szeroko pojętej, promocji
- walorów turystyczno-krajoznawczych, stymulujących także działalność gospodarczą;

(...)

Słabe strony

środowisko przyrodnicze:

- słabe gleby,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych,
- brak kanalizacji,
- nielegalne wysypiska śmieci i wylewiska ścieków,

środowisko kulturowe:

- duża ilość obiektów zabytkowych o znacznej randze artystycznej i historycznej, wymagająca szczególnego traktowania;
- zły stan techniczny większości obiektów zabytkowych /poza zespołami sakralnymi/, przede wszystkim w pozostałościach przedwłaszczeniowych majątków ziemskich, będący efektem eksploatacyjnego charakteru ich użytkowania lub ich niewłaściwej przebudowy;
- nieuregulowany prawnie status własnościowy obiektów /założeń dworskich/;
- przerwany naturalny proces adaptacji tradycyjnej formy budownictwa mieszkalnego /zagrodowego/ do współczesnych standardów, w wyniku czego powstaje zunifikowana zabudowa niekultywująca lokalnej tradycji.

(...)

FAZA II

– KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. PODSTAWOWE FUNKCJE NA TERENIE GMINY:

(...)

1.2 Tereny zabudowy mieszkaniowej:

(...)

Zakres przekształceń zabudowy w Ołoboku należy uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Ponadto zaleca się podnoszenie estetyki budynków wielorodzinnych i mieszkalnych w zabudowie folwarcznej oraz ich bezpośredniego otoczenia, poprzez likwidacje przybudówek i wprowadzanie w to miejsce ogólnodostępnych terenów zielonych.

(...)

1.5 Tereny zasobów dóbr kultury:

- obiekty wpisane w rejestr zabytków,
- obiekty objęte strefa ochrony konserwatorskiej,
- tereny zabytkowych parków,
- stanowiska prehistoryczne,
- tereny cmentarzy,
- tereny eksploracji archeologicznej.

Na terenach objętych strefa ochrony konserwatorskiej wszelkie działania podlegają uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Zaleca się ochronę otoczenia obiektów zabytkowych i stref konserwatorskich przed dysharmonizującą zabudową oraz podjęcie działań w celu odrestaurowania lub choćby zabezpieczenia zabytków architektury przed dekapitalizacją. Wskazane jest podjęcie prac pielęgnacyjnych na terenach parków podworskich, które powinny stanowić miejsce wypoczynku miejscowej ludności oraz turystów. Na terenach stanowiska prehistorycznych wprowadza się zakaz zabudowy. Natomiast na terenach eksploracji archeologicznej przed rozpoczęciem prac ziemnych należy zawiadomić Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

(...)

1.2. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Sieroszewice zatwierdzony uchwałą Nr XXX/160/98 Rady Gminy Sieroszewice z dnia 18 czerwca 1998 r. (Uchwała ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Kaliskiego Nr 26, poz. 256 z 1998 r.).

Brak konkretnych zapisów odnoszących się do uwarunkowań ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.

2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Sieroszewice zatwierdzony uchwałą Nr VII/35/99 Rady Gminy Sieroszewice z dnia 11 maja 1999 r. (Uchwała ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego Nr 60, poz. 1262 z dnia 31 sierpnia 1999 r.).

Brak konkretnych zapisów odnoszących się do uwarunkowań ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.

3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w gminie Sieroszewice zatwierdzony uchwałą Nr XXXIII/195/2002 Rady Gminy Sieroszewice z dnia 23 kwietnia 2002 r. (Uchwała ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego Nr 82, poz. 2112 z dnia 12 czerwca 2002 r.).

ROZDZIAŁ I Przepisy ogólne

(...)

§8

Wszelkie prace ziemne w obrębie terenów oznaczonych symbolami: 2U, 2MN1, 5MM, 5MN2, 5MN3, 5MN4, 5MN5, 5MN6, 5MNU, 7MN1, 10MN1, 10MN2, 10PU 8MNU3, 18MNU znajdujących się w strefie eksploracji archeologicznej, należy uzgodnić ze służbami ochrony zabytków.

(...)

ROZDZIAŁ II Przepisy szczegółowe

(...)

§12

Dla terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami 2PE (zał. nr 5), 4PE1 (zał. nr 8), 4PE2 (zał. nr 9), 8PE (zał. nr 26), ustala się:

(...)

3) Rozpoczęcie eksploatacji po wydaniu koncesji na eksploatację złoża i po uzyskaniu zgody przez odpowiednie służby ochrony zabytków,

(...)

§14

Dla terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: 4U (zał. nr 7) i 6U (zał. nr 18) ustala się:

(...)

3) Zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej w strefie ochronnej wokół cmentarza - dla terenu oznaczonego symbolem 4U,

(...)

§16

Dla terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: 5MNU (zał. nr 16), 6MNU2 (zał. nr 19), 8MNU (zał. nr 25), 9MNU (zał. nr 27) ustala się:

(...)

10) Wszelkie prace ziemne w obrębie terenów oznaczonych symbolami: 8MNU3, 18MNU znajdujących się w strefie eksploracji archeologicznej, należy uzgodnić ze służbami ochrony zabytków,

(...)

§17

Dla terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: 2MN1 (zał.2 nr), 2MN2 (zał. nr 3), 5MN1 (zał. nr 10), SMN2 (zał. nr 11), SMN3 (zał. nr 12), SMN4 (zał. nr 13), 5MN5 (zał. nr 14), 5MN6 (zał. nr 15), 7MN1 (zał. nr 21), 7MN5 (zał. nr 24) 10MNI (zał. nr 28), 10MN2 (zał. nr 29) ustala się:

(...)

11) Wszelkie prace ziemne w obrębie terenów oznaczonych symbolami: 5MN, 7MN, 22MN znajdujących się w strefie eksploracji archeologicznej, należy uzgodnić ze służbami ochrony zabytków.

(...)

§18

Dla terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: 7MN2 (zał. nr 22), 7MN3 (zał. nr 23), 7MN4 (zał. nr 23) ustala się:

(...)

6) Wszelkie prace ziemne w obrębie terenów oznaczonych symbolami: 5MN, 7MN, 22MN znajdujących się w strefie eksploracji archeologicznej, należy uzgodnić ze służbami ochrony zabytków.

(...)

4. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w Sławinie i Rososzycy zatwierdzony uchwałą Nr XVI/93/2004 Rady Gminy Sieroszewice z dnia 19 sierpnia 2004 r. (Uchwała ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego Nr 144, poz. 2981 z dnia 4 października 2004 r.).

Brak konkretnych zapisów odnoszących się do uwarunkowań ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.

5. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przebiegu linii elektroenergetycznej 400 kV przez teren gminy Sieroszewice zatwierdzony uchwałą Nr XI/57/07 Rady Gminy Sieroszewice z dnia 25 września 2007 r. (Uchwała ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego Nr 167, poz. 3652 z dnia 22 października 2007 r.).

(...)

§8

Ustalenia dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

1. W miejscu posadowienia słupów elektroenergetycznych, na obszarze objętym niniejszym planem, ustala się nakaz:

- 1) wykonania archeologicznych prac dokumentacyjno-zabezpieczających rozpoznawczych,
- 2) powiadomienia stosownych służb ochrony zabytków na 7 dni przed rozpoczęciem robót budowlanych,
- 3) uzyskania pozwolenia stosownych służb ochrony zabytków na przeprowadzenie prac archeologicznych.

(...)

6. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego – cmentarz w Latowicach zatwierdzony uchwałą Nr IV/15/2011 Rady Gminy Sieroszewice z dnia 11 marca 2011 r. (Uchwała ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego Nr 124, poz. 2013 z dnia 9 maja 2011 r.).

ROZDZIAŁ I Przepisy ogólne

(...)

§7

Na całym obszarze ustala się następujące obowiązki:

(...)

7) powiadomienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w przypadku natrafienia w trakcie robót ziemnych na relikty archeologiczne mogące mieć wartość zabytkową.

1.3. UWARUNKOWANIA OCHRONY PRZYRODY I RÓWNOWAGI EKOLOGICZNEJ

Na terenie gminy Sieroszewice znajdują się następujące przyrodnicze obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów szczególnych:

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Proсны”, obejmujący prawie cały obszar gminy z wyjątkiem jej krańców południowo-zachodnich. Ustalony został rozporządzeniem Wojewody Kaliskiego nr 65 z dnia 20 grudnia 1996 r. Celem jego utworzenia jest ochrona znajdujących się na jego obszarze bogatych swej różnorodności środowisk roślinnych, w tym gatunków roślin chronionych, licznie występujących gatunków ptaków chronionych, zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz licznych rezerwatów przyrody. Uzupełnieniem tego cennego środowiska przyrodniczego są zabytki architektury i walory turystyczno-krajobrazowe. Zagospodarowanie tych terenów powinno zapewnić stan względnej równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych.
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska” obejmuje niewielką część południowo-zachodniego obszaru gminy. Ustalony został rozporządzeniem Wojewody Kaliskiego nr 63 z dnia 7 września 1995 r. Celem ochrony jest zapobieganie degradacji środowiska naturalnego poprzez nadmierną jego urbanizację, uprzemysłowienie oraz melioracje i nawożenie gruntów rolnych.

REZERWATY PRZYRODY

W gminie Sieroszewice utworzone zostały dwa rezerwaty przyrody: rezerwat leśny „Majówka” i rezerwat leśny „Niwa”.

- Rezerwat „Majówka” zajmuje obszar o powierzchni 7,95 ha. Utworzony został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego Nr 301 z dnia 15.09.1958 r. (MP. Nr 73, poz. 430) na terenie Nadleśnictwa Taczanów, obręb Wielowieś. Został utworzony „w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych boru mieszanego z udziałem jodły i świerka na granicy ich naturalnego zasięgu”. Na północnej granicy z łąkami występuje w piętrze podokapowym olsza czarna oraz sporadycznie grab, brzoza i buk. Rezerwat ten objęty jest ochrona częściowa.
- Rezerwat „Niwa” jest to rezerwat częściowy, o pow. 17,08 ha utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego Nr 17 z dnia 28.01.1959 r. (MP. Nr 25, poz. 118). Położony jest na terenie Nadleśnictwa Taczanów, obręb Wielowieś. Rezerwat utworzono w celu zachowania fragmentu boru mieszanego świeżego i lasu liściastego z udziałem świerka na północnej granicy jego zasięgu. Występujący tu las można zaliczyć głównie do zespołu zbliżonego do boru mieszanego, mała powierzchnie zajmuje zespół gradu wysokiego. Drzewostan buduje sosna, dąb szypułkowy, grab i świerk w wieku 140 lat. W części rezerwatu z przewagą drzewostanu liściastego występuje typowe runo roślin wczesnowiosennych: przyłaszczka, zawilec gajowy, gajowiec żółty. Natomiast pozostała część rezerwatu jest mocno zacieniona, porośnięta bluszczem pospolitym. Przez środek rezerwatu malowniczo przepływa w głęboko wciętych wąwozie strumień, będący dopływem Gniłej Baryczy.

PARKI PODWORSKIE

Zlokalizowane są one we wsiach: Parczew – Westrza, Namysłaki, Psary, Raduchów, Rososzycy, Sieroszewice, Strzyżew i Zmyślona. Z tego w dobrym stanie są tylko parki w: Parczewie (pow. 5,79 ha), Psarach (pow. 4,36 ha) i Rososzycy (pow. 5,63 ha). Na ich terenie występuje piękny, pomnikowy starodrzew. Wszystkie parki podlegają szczególnej ochronie i wymagają rewaloryzacji.

POMNIKI PRZYRODY

Na terenie gminy za pomniki przyrody uznano 17 drzew. Są to pojedyncze drzewa i grupy drzew:

- dąb bezszypułkowy wieku 400 lat, o obwodzie pierśnicy 520 cm, wysokości 22 m (nadm. Przedborów leśn. Wielowieś oddz. 45d),
- dąb szypułkowy wieku 400 lat, o obwodzie 320 cm i wys. 22 m (nadm. Przedborów leśn. Wielowieś, oddz. 45d),
- dąb szypułkowy wieku 500 lat, o obwodzie 320 cm i wys. 18 m (we wsi Psary),
- dąb szypułkowy wieku 400 lat, o obwodzie 470 cm, wys. 18 m (przy drodze Psary – Bilczew),
- 6 dębów szypułkowych wieku 400 lat, o obwodzie 400-550 cm, wys. 16 - 18 m (na terenie parku podworskiego w Psarach),

- 3 topole *Populus sp.* wieku 100 lat, o obwodzie 360 - 540 cm i wys. 16 - 23 m (na terenie parku podworskiego w Psarach),
- dąb szypułkowy wieku 300 lat, o obwodzie 450 cm, wysokości 16 m (na terenie gorzelni w Psarach),
- 5 dębów szypułkowych o obwodzie 400-500 cm, wys. 15 - 20 m (rosnące nad brzegiem stawu w parku w Rososzycy),
- 2 lipy drobnolistne o obwodzie 3,20 - 4,0 m i wys. 20 m (przy leśniczówce leśn. Milaszka),
- dąb szypułkowy o obwodzie 5,30 m i wys. 18 m (obok gosp. w Psarach),
- dąb szypułkowy o obw. 460 cm i wys. 20 m (przy drodze oddziałowej do byłej gajówki w Namysłakach),
- dąb szypułkowy o obw. 430 cm i wys. 25 m (przy gospodarstwie rolnym w Ołoboku),
- sosna pospolita (przy stodole gosp. prywatnego w Kani),
- dąb szypułkowy (we wsi Masanów, przy drodze Masanów - Namysłaki).

Aleje drzew:

- aleja dębowa długości 2,5 km i wieku drzew 150 – 500 lat (w Raduchowie, pomiędzy Górkim Młynem a Raduchowem),
- aleja lipowa (lipy drobnolistne) długości 500 m (we wsi Sieroszewice),
- aleja brzoza (brzoza brodawkowa) długości 7 km wysokość drzew 16 – 18 m, obwód 150 – 285 m (od Ołoboku do Wielowisi).

1.4. GMINNY PLAN OCHRONY ZABYTKÓW NA WYPADEK KONFLIKTU ZBROJNEGO I SYTUACJI KRYZYSOWYCH

Gmina Sieroszewice posiada obecnie gminny plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych opracowany przez Wójta Gminy Sieroszewice w oparciu o zasady określone w Rozporządzeniu Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U z 2004 r. nr 212, poz. 2153) w uzgodnieniu z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków z dnia 13 grudnia 2016 r. oraz ze Starostą Ostrowskim jako właściwym terenowym organem obrony cywilnej na obszarze powiatu z dnia 20 grudnia 2016 r.

Gminny plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych jest integralną częścią planów obrony cywilnej i poddawany będzie corocznej aktualizacji w okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Sieroszewice na lata 2018-2021*.

2. CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW I ANALIZA STANU DZIEDZICTWA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO GMINY

2.1. ZARYS HISTORII OBSZARU GMINY

Położenie geograficzne gminy Sieroszewice odgrywa największe znaczenie dla kształtowania się historii osadnictwa na tym terenie. Bliskość trzech znaczących dla regionu rzek tj. Proсны, Baryczy oraz Ołoboku stworzyło bardzo korzystne podstawy dla kolonizowania tych ziem i zakładania osad. Najstarsze znane ślady osadnictwa – ujawnione w wyniku prowadzonego rozpoznania archeologicznego – pochodzą z epoki neolitu, lecz znacznie liczniej występują znaleziska wskazujące na prężne funkcjonowanie na terenie gminy osadnictwa w epoce brązu (kultura trzciniecka i kultura łużycka) i w epoce żelaza (kultura przeworska). Kolejna – potwierdzona materialnie i źródłowo – faza osadnictwa na terenie gminy przypada na okres średniowiecza. Najlepszym potwierdzeniem dla znaczenia tego terenu w średniowieczu jest lokalizacja grodziska (...) nad brzegiem Gniłej Obry datowana na (...). Od XII wieku pojawiają się pierwsze wzmianki pisane określające okres zakładania nowych wsi, z których najstarsza pochodzi z 1136 r. i dotyczy Sieroszewic. Ponadto istnieją potwierdzone dokumenty wskazujące na funkcjonowanie od XIII w. miejscowości Namysłaki, Strzyżew, Ołobok oraz od XIV wieku wsi Sławin, Wielowieś, Rososzyca. Z większych miejscowości na terenie gminy należy wspomnieć także o wzmiankowanych w XV wieku wsiach Leziona, Parczew i Psary.

Bardzo ważną rolę dla historii gminy odgrywa fundacja przez Władysława Odonica w 1213 roku zakonu cysterek w Ołoboku, która to miejscowość wraz z Namysłakami, Wielowsią (nazwaną później Klasztorną) weszła w skład uposażenia cysterek przybyłych nad Prosną z Trzebnicy. Pod wpływem zgromadzenia cysterek przebywających w Ołoboku od XIII do końca XVIII miejscowość ta była do XIX wieku najdynamiczniej rozwijającą się wsią – w obecnych granicach gminy Sieroszewice – o czytelnym pierwotnym układzie ruralistycznym oraz cennych zabytkach z późnogotyckim (przebudowywanym i rozbudowywanym w XVII i XVIII wieku) kościołem cysterek pw. św. Jana Ewangelisty wraz z pozostałościami klasztoru ostatecznie rozebranego w 1882 r., a także z unikalnym w skali architektury drewnianej w Polsce dawnym parafialnym, ob. cmentarnym kościołem pw. św. Jana Chrzciciela w Ołoboku wzniesionym w XVI wieku. Rejon Sieroszewic i okolic od średniowiecza wchodził w skład historycznej Wielkopolski do II rozbioru Polski niezmiennie wchodził w skład Królestwa Polskiego. Po 1793 r. teren obecnej gminy znalazł się w obrębie Królestwa Prus. W okresie wojen napoleońskich Sieroszewice znalazły się w granicach Księstwa Warszawskiego funkcjonującego w latach 1807-1815. Podział ziem polskich po 1815 r. ustalający granicę pomiędzy Królestwem Polskim a Królestwem Prus na rzece Prośnie sprawił, iż obszar obecnej Gminy ponownie znalazł się pod zaborem pruskim. W ciągu XIX wieku dzięki zmianom w produkcji rolnej oraz uwłaszczeniu intensywnie zaczęły rozwijać się poszczególne prywatne wsie dorównując wcześniej najlepiej ukształtowanym wsiom związanym z zakonem cysterek ołobockich tj. Ołobokiem i Wielowsią Klasztorną. Zwłaszcza w 2. poł. XIX w. powstawać zaczęły i rozbudowywane były wcześniej istniejące folwarki – zazwyczaj oddzielone od wsi właściwych – właściciele poszczególnych miejscowości intensywnie wznosili swoje rezydencje zazwyczaj zakładając przy nich ogrody i parki krajobrazowe. Począwszy od ostatniej

ćwierci wieku XIX w obrębie wsi sukcesywnie zwiększał się udział budynków wznoszonych z cegły zarezerwowany dotychczas niemal wyłącznie dla budowli sakralnych i rezydencjonalnych. Powstały dwa nowe kościoły tj. rzymskokatolicki pw. św. Marka Ewangelisty w Rososzycy (1818 r.) wzniesiony z fundacji wojewody kaliskiego Pawła Skórzewskiego i proboszcza Bogumiła Grodeckiego na miejscu drewnianej świątyni z 1692 roku oraz kościół ewangelicko-augsburski w Strzyżewie wzniesiony w latach 1873-1875 i powstający około 1880 r. kościół ewangelicko-augsburski w Latowicach.

Po I wojnie światowej rejon Sieroszewic staje się na powrót częścią Rzeczypospolitej Polskiej jako część województwa poznańskiego. Gmina Sieroszewice w obecnych granicach zostaje utworzona w 1934 r. pod nazwą *Sieroszewice Nowe*. Po roku 1954 funkcjonuje jako Gmina Sieroszewice. W skutek reformy administracyjnej z 1975 roku gmina wchodzi w skład nowoutworzonego województwa kaliskiego a od 1999 r. – jako część powiatu ostrowskiego – należy do województwa wielkopolskiego.

2.2. KRAJOBRAZ KULTUROWY

Bezdyskusyjnie najcenniejszymi elementami krajobrazu kulturowego gminy Sieroszewice są zabytki związane z dawnym klasztorem cysterek w Ołoboku. Charakterystycznie usytuowany na skraju doliny Proсны i Ołoboku kościół pocysterski dominuje swą architekturą nad całą miejscowością stanowiąc jej najbardziej rozpoznawalny element widoczny z głównych dróg prowadzących od południa do Grabowa i od północy do Kalisza. Podobnie sytuacja ma miejsce w przypadku drewnianego kościółka pw. św. Jana Chrzciciela wraz z cmentarzem, ogrodzeniem, bramą i kapliczką usytuowanego na południowym krańcu wsi przy rozdrożu dróg prowadzących do Masanowa i Grabowa.

Wśród innych obiektów decydujące o неповtarzalnym krajobrazie gminy Sieroszewice należy wymienić:

- wszystkie zachowane XIX-wieczne krzyże, słupy i kapliczki z rzeźbionymi figurami autorstwa Pawła Brylińskiego w Masanowie, Wielowsi, Ołoboku oraz Sławinie;
- grodzisko wczesnośredniowieczne w Wielowsi Klasztornej;
- historyczne układy ruralistyczne Ołoboku, Wielowsi, Sieroszewic, Rososzycy, Strzyżewa, Latowic, Psar, Biernacic;
- rozplanowane obszary nasadzeń leśnych na terenie gminy;
- ukształtowany historyczny system komunikacji drogowej i kolejowej istniejący na terenie gminy;
- zachowane struktury przestrzenne dawnych zespołów dworsko-parkowo-folwarcznych w Rososzycy, Psarach, Parczewie, Strzegowej, Bilczewie, Sławinie i Sieroszewicach;
- zachowane historyczne dominanty przestrzenne w obrębie miejscowości ze szczególnym uwzględnieniem obiektów sakralnych w Strzyżewie i Rososzycy;

- historyczne ukształtowane rozłogi pól i łąk oraz zadrzewienia śródpolne i przede wszystkim aleje drzewne towarzyszące traktom komunikacyjnym;
- zachowane historycznie elementy małej architektury;
- drzewa pomnikowe, głązy narzutowe oraz infrastruktura hydrotechniczna;
- historyczne założenia cmentarne różnych wyznań;

2.3. ZABYTKI NIERUCHOME

Analiza zasobów zabytków nieruchomych zlokalizowanych w obrębie gminy Sieroszewice wykazała następujące obiekty – z podziałem uwzględniającym ich funkcje – jako najistotniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego gminy²:

OBIEKTY ARCHITEKTURY SAKRALNEJ, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI:

- kościół parafialny rzymskokatolicki pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Latowicach
- kościół pocysterski, ob. parafialny rzymskokatolicki pw. św. Jana Ewangelisty w Ołoboku
- pozostałości klasztoru pocysterskiego, dzwonnica, organistówka, mur oraz brama przy kościele pw. św. Jana Ewangelisty w Ołoboku
- kościół cmentarny, ob. filialny rzymskokatolicki pw. św. Jana Chrzciciela w Ołoboku
- pozostałości po kaplicy w Psarach
- kościół parafialny rzymskokatolicki pw. św. Marka Ewangelisty w Rososzycy
- kaplica i dzwonnica przy kościele pw. św. Marka Ewangelisty w Rososzycy
- zbór ewangelicki, ob. kościół parafialny polskokatolicki pw. NMP Królowej Polski w Strzyżewie

OBIEKTY ARCHITEKTURY REZYDENCJONALNEJ, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI:

- dwór w Bilczewie
- dwór w Parczewie
- dwór w Psarach
- pałac w Rososzycy
- dwór w Sieroszewicach
- dwór w Sławinie
- dwór w Strzyżewie

OBIEKTY ARCHITEKTURY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ. W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI:

- dworzec kolejowy w Namysłakach
- dawna szkoła w Biernacicach

² Podkreślone obiekty zostały wpisane do rejestru zabytków

- dawny klub gminny w Latowicach
- dawna szkoła, ob. przedszkole w Latowicach
- Szkoła Podstawowa w Masanowie
- Szkoła Podstawowa w Ołoboku
- dawna szkoła w Ołoboku
- dawna szkoła w Parczewie
- dawna karczma w Parczewie
- dawna karczma w Rososzycy
- dawna szkoła w Sławinie
- dawna szkoła w Strzyżewie
- dawna szkoła, ob. przedszkole w Westrzy
- Szkoła Podstawowa w Sieroszewicach
- Szkoła Podstawowa w Wielowski
- dawny dom gminny w Wielowski
- dawny dom celników w Zamościu

OBIEKTY ARCHITEKTURY MIESZKALNEJ UJĘTE W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

OBIEKTY ARCHITEKTURY GOSPODARCZEJ UJĘTE W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI:

- obiekty w zespole folwarcznym w Bilczewie
- obiekty w zespole folwarcznym w Namysłakach
- obiekty w zespole folwarcznym w Parczewie
- obiekty w zespole folwarcznym w Psarach
- obiekty w zespole folwarcznym w Raduchowie
- obiekty w zespole folwarcznym w Rososzycy
- obiekty w zespole folwarcznym w Sieroszewicach
- obiekty w zespole folwarcznym w Strzyżewie

ZABYTKI TECHNIKI, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI:

- młyn wodny w Ołoboku
- młyn wodny w Sławinie

HISTORYCZNE OGRODY I PARKI KRAJOBRAZOWE, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI:

- park dworski w Bilczewie
- park dworski w Parczewie
- park dworski w Psarach
- park dworski w Raduchowie
- park pałacowy w Rososzycy
- park dworski w Sieroszewicach

- park dworski w Strzyżewie

HISTORYCZNE CMENTARZE WSZYSTKICH WYZNAŃ, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI:

- cmentarz przykościelny (dawny parafialny) w Ołoboku (XVI w.)
- cmentarz parafialny w Ołoboku (ok. 1930 r.)
- cmentarz ewangelicki Ołoboku (poł. XIX w.)
- pozostałość po kirkucie w Ołoboku
- cmentarz przykościelny w Rososzycy (ok. 1820 r.)
- cmentarz parafialny w Rososzycy (1. ćw. XIX w.)
- cmentarz ewangelicki w Sieroszewicach (3. ćw. XIX w.)
- cmentarz ewangelicki w Strzyżewie (3. ćw. XIX w.)
- cmentarz ewangelicki w Latowicach (3. ćw. XIX w.)

KAPLICZKI, POMNIKI, GROBOWCE I INNE OBIEKTY MAŁEJ ARCHITEKTURY, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI:

- kapliczka przydrożna w Masanowie
- mur i brama wejściowa w zespole kościoła pw. św. Jana Ewangelisty w Ołoboku
- mur i brama wejściowa przy cmentarzu w Ołoboku
- grobowiec ks. Teodora Wende w Ołoboku
- kapliczka przydrożna w Ołoboku
- kapliczka przydrożna w Parczewie
- brama i ogrodzenie przy parku pałacowym w Psarach
- mur oraz grobowce przy kościele pw. św. Marka Ewangelisty w Rososzycy
- most parkowy w Rososzycy
- kapliczka przydrożna w Sieroszewicach
- kapliczka przydrożna w Sławinie
- kapliczka w Wielowśi Klasztornej

2.4. ZABYTKI RUCHOME

Po przeprowadzeniu lustracji zabytków ruchomych zlokalizowanych na terenie gminy Sieroszewice można wytypować następujące obiekty jako najistotniejsze dla dziedzictwa kulturowego gminy³:

- drewniany krzyż przydrożny z zespołem rzeźbionych figur autorstwa Pawła Brylińskiego w Kani
- zespół wyposażenia kościoła pocysterskiego, ob. parafialnego rzymskokatolickiego pw. św. Jana Ewangelisty w Ołoboku
- zespół wyposażenia kościoła cmentarnego, ob. filialnego rzymskokatolickiego pw. św. Jana Chrzciciela w Ołoboku

^{3, 4} Podkreślone obiekty zostały wpisane do rejestru zabytków

- ludowa rzeźba Chrystusa Frasobliwego umieszczona na słupie przydrożnym przy ul. Kościelnej 15 w Ołoboku
- rzeźba piaskowcowa – pozostałość z kaplicy w Psarach
- zespół wyposażenia kościoła parafialnego rzymskokatolickiego pw. św. Marka Ewangelisty w Rososzycy
- wystrój sztukatorski pałacu w Rososzycy
- zespół rzeźbionych figur autorstwa Pawła Brylińskiego z słupa przydrożnego w Sławinie
- rzeźba św. Wawrzyńca autorstwa Pawła Brylińskiego umieszczona w kapliczce przydrożnej w Wielowisi Klasztornej

2.5. ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE

Zabytek archeologiczny, to zabytek nieruchomy, będący powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów lub zabytek ruchomy, będący tym wytworem (art. 3 pkt 4 *ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*).

Zabytki archeologiczne są częścią dziedzictwa kulturowego. Na zasób zabytków archeologicznych składają się zarówno tzw. stanowiska archeologiczne – warstwy kulturowe i obiekty archeologiczne, jak i ruchome zabytki z nich pochodzące i skarby. Europejska konwencja o ochronie archeologicznego dziedzictwa kulturowego uznaje je jako źródło „zbiorowej pamięci europejskiej i instrument dla badań historycznych i naukowych”.

Podstawową i wiodącą metodą ewidencjonowania stanowisk archeologicznych jest ogólnopolski program badawczo – konserwatorski Archeologiczne Zdjęcie Polski (AZP). Systematyzuje dotychczasowy zasób wiedzy o rozpoznaniu archeologicznym terenu, poprzez obserwację archeologiczną terenu oraz uwzględnianie informacji zawartych w archiwach, zbiorach muzealnych, instytucjach i publikacjach. Należy jednak pamiętać, że zbiór dokumentacji AZP, reprezentujący ewidencję zasobów archeologicznych, jest otwarty i ciągle uzupełniany w procesie archeologicznego rozpoznania terenu. Do zbioru włączane są informacje o wszystkich sukcesywnie odkrywanych reliktach przeszłości niezależnie od charakteru badań, a także wszystkie bieżące informacje weryfikujące lub uzupełniające dotychczasowe dane. W ten sposób dokumentacja stanowisk archeologicznych utworzona metodą AZP jest źródłem najbardziej aktualnej wiedzy o terenie.

Po przeprowadzeniu kwerendy zewidencjonowanych zabytków archeologicznych zlokalizowanych na terenie gminy Sieroszewice można wytypować następujące obiekty, ze szczególnym uwzględnieniem stanowisk o własnej formie krajobrazowej:

- grodzisko wczesnośredniowieczne w Wielowisi Klasztornej

Poniższa tabela prezentuje zasoby archeologicznego dziedzictwa kulturowego na terenie gminy Sieroszewice

GMINA SIEROSZEWICE							
Kategorie faktów osadniczych w obrębie stanowisk							
Grodziska	Cmentarzyska płaskie	Cmentarzyska kurhanowe	Osady	Punkty osadnicze	Dwór na kopcu	Inne	Ogólna ilość stanowisk archeologiczne
1	20	1	168	233	2	12	437

Źródło: Gminna ewidencja zabytków archeologicznych gminy Sieroszewice

Teren gminy Sieroszewice pokrywają w większości gleby bielcowe. Na obszarze znajdują się liczne ciekłe wodne, płynące z zachodu na wschód na o dość dobrze wykształconych terasach nadzalewowych cieków, gdzie koncentruje się osadnictwo od mezolitu, poprzez neolit i epokę brązu aż do średniowiecza włącznie.

Na terenie gminy zarejestrowano kilka skupisk stanowisk archeologicznych ukazujących intensywny rozwój osadnictwo rejonu Sieroszewic w okresie wczesnego i późnego średniowiecza, co związane jest z przebudową stosunków osadniczych i lokacją wsi na prawie niemieckim od XIII i XIV wieku.

3. ZABYTKI OBJĘTE PRAWNYMI FORMAMI OCHRONY

3.1. REJESTR ZABYTKÓW

REJESTR ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH					
Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Nr	Data wpisu
1.	Ołobok	Kościół pocysterski, ob. parafialny pw. św. Jana Ewangelisty, murowany, XV/XVI w., odbudowywany w latach 1695-1696 r., rozbudowywany w latach 1780-1788 r.		AK-I-11a/110 524/A	21.12.1932 31.12.1990
2.	Ołobok	Elementy zespołu pocysterskiego: ▪ pozostałości klasztoru cysterek, murowany, XV/XVI w., ▪ dzwonnica, drewniana, XVIII, ▪ mur kościelny z bramą, murowany, XVIII, ▪ organistówka, szachulcowa, XIX w.		114/A	01.06.1968
3.	Ołobok	Kościół cmentarny, ob. filialny pw. św. Jana Chrzciciela, drewniany, XVI w.		438/A	24.03.1982
4.	Ołobok	Budynek dawnego młyna wodnego, szachulcowy, XIX w.		911/A	20.02.1970
5.	Parczew	Dwór, murowany, l. 80. XIX w.		722/A	18.12.1995

6.	Psary	Zespół dworsko-parkowy: ▪ dwór, murowany, około 1920 r. ▪ park, 2. poł. XIX w.	672/A	10.05.1993
7.	Rososzycza	Kościół parafialny pw. św. Marka, murowany, 1818 r.	115/A	01.06.1968
8.	Rososzycza	Zespół pałacowo-parkowy: ▪ pałac, murowany, l. 70. XIX. ▪ park, około poł. XIX w.	1413/A	01.03.1973

REJESTR ZABYTKÓW RUCHOMYCH

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Nr	Data wpisu
1.	Kania	Zespół rzeźb z krzyża wielofigurowego autorstwa Pawła Brylińskiego, drewniane, 1859 r.	150/B	25.01.1995
2.	Ołobok	Renesansowy ołtarz główny w kościele cmentarnym, ob. filialnym pw. św. Jana Chrzciciela, 1600 r.	138/B	13.06.1955
3.	Ołobok	Zespół wyposażenia kościoła cmentarnego, ob. filialnego pw. św. Jana Chrzciciela, XV-XVIII w.	42/Wlkp/B	20.01.2003
4.	Ołobok	Rzeźba Chrystusa Frasobliwego na słupie przydrożnym przy ul. Kościelnej 15 w Ołoboku, drewniana, około poł. XIX w.	153/B	14.06.1995
5.	Sławin	Rzeźby słupa przydrożnego autorstwa Pawła Brylińskiego, drewniane, około poł. XIX w.	157/B	20.06.1995
6.	Wielowieś Klasztorna	Rzeźba św. Wawrzyńca w kapliczce przydrożnej przy ul. Spokojnej autorstwa Pawła Brylińskiego, drewniana, około poł. XIX w.	158/B	20.06.1995

REJESTR ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH

Lp.	Miejscowość	Obszar AZP	Numer stanowiska na obszarze	Funkcja	Kultura	Chronologia	Numer w rejestrze	Data wpisu
1.	Wielowieś Klasztorna, stan. 15	70-38	88	grodzisko	wczesne średniowiecze	faza F (D?)	351/Wlkp/C	09.05.1985

W stosunku do ww. stanowiska archeologicznego wpisanego do rejestru zabytków istnieje zakaz prowadzenia wszelkich robót budowlanych oraz przemysłowych na jego terenie, a prace porządkowe prowadzone w jego obrębie wymagają uzgodnienia z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

3.2. POMNIKI KULTUROWE

Na terenie gminy Sieroszewice nie występują pomniki historii.

3.3. PARKI KULTUROWE

Na terenie gminy Sieroszewice nie powołano żadnego parku kulturowego.

4. GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

Poniższy wykaz opracowany został na podstawie spisu adresowego zabytków nieruchomości wykonanego przez wojewódzkiego konserwatora zabytków w latach 80. XX w. i stanowi rozpoznanie zasobów obiektów nieruchomości o cechach zabytkowych na okres jego sporządzania. Wykaz ten został przekazany Wójtowi Gminy Sieroszewice przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu jako podstawa do wykonania gminnej ewidencji zabytków. W trakcie opracowywania gminnej ewidencji zabytków dla gminy Sieroszewice należy dokonać weryfikacji obiektów pod względem ich istnienia i zachowania cech obiektów zabytkowych.

Dokonując weryfikacji obiektów wskazanych przez wojewódzkiego konserwatora zabytków podczas zakładania gminnej ewidencji zabytków wszelkie nowe obiekty można ująć w gminnej ewidencji zabytków jedynie w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Ewentualne wykreślenie obiektów z gminnej ewidencji zabytków winno być również dokonywane w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków jako organem specjalistycznym w tym zakresie.

ZABYTKI ARCHITEKTURY, BUDOWNICTWA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO				
LP.	MIEJSCOWOŚĆ	ADRES	OBIEKT	CZAS POWSTANIA
1.	Bibianki	14	dom	k. XIX w.
2.	Biernacice	1	szkoła, ob. dom	ok. 1900 r.
3.	Biernacice	17	dom	ok. 1900 r.
4.	Biernacice	19	dom	ok. 1910 r.
5.	Biernacice	20	dom	ok. 1890 r.
6.	Biernacice	23	dom	k. XIX w.
7.	Bilczew	6	dwór, ob. leśniczówka	1935 r.
8.	Bilczew		park dworski	XX w.
9.	Bilczew		obora i stodoła dworska	1. ćw. XX w.
10.	Bilczew		spichlerz dworski	1. ćw. XX w.
11.	Bilczew	13	czworak, ob. dom	2. poł. XX w.
12.	Kania		krzyż drewniany	1859 r.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

13.	Kania	10	dom	ok. 1910 r.
14.	Kęszyce	6	dom	ok. 1880 r.
15.	Kęszyce	9	dom	ok. 1890 r.
16.	Latowice		kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej	4. ćw. XIX w.
17.	Latowice	ul. Środkowa 46	szkoła	ok. 1920 r.
18.	Latowice	ul. Środkowa 14	budynek OSP	ok. 1910 r.
19.	Latowice	ul. Środkowa 50	probostwo, ob. przedszkole	4. ćw. XIX w.
20.	Latowice	49	d. klub gminy, ob. sklep i świetlica	ok. 1906 r.
21.	Latowice	ul. Południowa 18	dom	1890 r.
22.	Latowice	ul. Środkowa 13	dom	ok. 1900 r.
23.	Latowice	ul. Środkowa 22	dom	ok. 1900 r.
24.	Latowice	ul. Środkowa 26	dom	ok. XIX w.
25.	Latowice	ul. Środkowa 29	dom	k. XIX w.
26.	Latowice	ul. Środkowa 47	dom	ok. 1910 r.
27.	Latowice	ul. Zielona 15	dom	ok. 1900 r.
28.	Latowice	ul. Zielona 19	dom	ok. 1910 r.
29.	Latowice	ul. Zielona 20	dom	ok. XIX w.
30.	Latowice	ul. Środkowa 48	budynek gospodarczy przy klubie gminnym	1881 r.
31.	Masanów		kapliczka przydrożna	1876 r.
32.	Masanów		Szkoła Podstawowa	ok. 1910 r.
33.	Namysłaki	13	dom rządcy	XIX/XX w.
34.	Namysłaki		obora podworska	XIX/XX w.
35.	Namysłaki		stajnie podworskie	XIX/XX w.
36.	Namysłaki		stodoła podworska	XIX/XX w.
37.	Namysłaki		kuźnia	3/4. ćw. XIX w.
38.	Namysłaki	8	czworak I	ok. 1900 r.
39.	Namysłaki	10	czworak II	ok. 1880 r.
40.	Namysłaki		dawna stacja kolejowa	ok. 1909 r.
41.	Ołobok		kościół pw. św. Jana Ewangelisty	XV/ XVII w.
42.	Ołobok		klasztor - pozostałości	XV/XVII w.
43.	Ołobok		dzwonnica	XVIII w.
44.	Ołobok		organistówka	XIX w.
45.	Ołobok		plebania	3/4. ćw. XIX w.
46.	Ołobok		brama i mur kościelny	2. poł. XIX w.
47.	Ołobok		kościół pw. św. Jana Chrzciciela	XVI w.
48.	Ołobok		grobowiec ks. Teodora Wende	1920 r.
49.	Ołobok		kaplica przed kościołem	1910 r.
50.	Ołobok		mur i brama kościelna	XVIII w.
51.	Ołobok		dawny cmentarz parafialny, ob. przykościelny	XVI w.
52.	Ołobok		cmentarz parafialny	ok. 1930
53.	Ołobok		cmentarz ewangelicki (tzw. Krypel)	poł. XIX w.
54.	Ołobok	ul. Kościelna 16	Szkoła Podstawowa	1886 r.
55.	Ołobok	ul. Kościelna 26	Szkoła Podstawowa	ok. 1890 r.
56.	Ołobok	ul. Kościelna 1	dom	ok. 1880 r.
57.	Ołobok	ul. Kościelna 5	dom	ok. 1890 r.
58.	Ołobok	ul. Kościelna 6	dom	ok. 1880 r.
59.	Ołobok	ul. Kościelna 12	dom	1882 r.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIERSOSZEWICE NA LATA 2018-2021

60.	Ołobok	ul. Kościelna 17	dom	1893 r.
61.	Ołobok	ul. Kościelna 18	dom	ok. 1930 r.
62.	Ołobok	ul. Kościelna 32	dom	ok. 1880 r.
63.	Ołobok	ul. Kościelna 40	dom	k. XIX w.
64.	Ołobok	ul. Krótka	dom	XVIII/ XIX w.
65.	Ołobok	ul. Słomkarska 1	dom	XVIII/ XIX w.
66.	Ołobok	ul. Zamkowa 52	dom	ok. 1880 r.
67.	Ołobok	ul. Kościelna 25	piekarnia	1880 r.
68.	Ołobok		młyn gospodarczy	I. 20. XX w.
69.	Ołobok		młyn wodny	XIX w.
70.	Parczew		kapliczka przydrożna	1945 r.
71.	Parczew		dwór, ob. Szkoła Podstawowa	ok. 1910 r.
72.	Parczew		park dworski	k. XIX w.
73.	Parczew		brama do parku	k. XIX w.
74.	Parczew		gorzelnia	4. ćw. XIX w.
75.	Parczew		stodoła	4. ćw. XIX w.
76.	Parczew		kuźnia	4. ćw. XIX w.
77.	Parczew		spichlerz	4. ćw. XIX w.
78.	Parczew		stajnie, ob. magazyny	4. ćw. XIX w.
79.	Parczew		czworak I	k. XIX w.
80.	Parczew		czworak II	k. XIX w.
81.	Parczew		karczma	1. poł. XIX w.
82.	Parczew	11	dom	1931 r.
83.	Parczew	13	dom	1931 r.
84.	Parczew	93	dom	ok. 1910 r.
85.	Parczew	94	dom	ok. 1910 r.
86.	Parczew	116	dom	ok. 1920 r.
87.	Parczew	117	dom	1930 r.
88.	Psary		pozostałości po kaplicy	ok. 1910 r.
89.	Psary		pałac	ok. 1910 r.
90.	Psary		park pałacowy	k. XIX w.
91.	Psary		obora pałacowa	ok. 1900 r.
92.	Psary		brama i ogrodzenie	pocz. XX w.
93.	Psary		gorzelnia	1. ćw. XX w.
94.	Psary		obora	ok. 1900 r.
95.	Psary	ul. Kaliska 3	czworak	1884 r.
96.	Psary	ul. Kaliska 5	czworak	1900 r.
97.	Psary	ul. Kaliska 6	czworak	1883 r.
98.	Psary	ul. Środkowa 1	dwojak	1880 r.
99.	Psary	ul. Środkowa 2	dwojak	1881 r.
100.	Psary	ul. Środkowa 6	czworak	1881 r.
101.	Psary	ul. Środkowa 7	dwojak	1882 r.
102.	Psary	ul. Środkowa 13	dom	poł. XIX w.
103.	Raduchów		park dworski	k. XIX w.
104.	Raduchów		obora dworska	2. poł. XIX w.
105.	Raduchów	10	czworak, ob. dom	k. XIX w.
106.	Rososzycza		kościół pw. św. Jana Ewangelisty	1818 r.
107.	Rososzycza		dzwonnica	1885 r.
108.	Rososzycza		kaplica Drogosławów ze Skórzewa Skórzewskich	ok. 1900 r.
109.	Rososzycza		grobowiec Trzczańskich	ok. 1900 r.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

110.	Rososzycza		grobowiec Wojciecha Wróblewskiego	1920 r.
111.	Rososzycza		grobowiec Wojciechowskich	1920 r.
112.	Rososzycza		mur wokół kościoła	2. poł. XIX w.
113.	Rososzycza		budynek przykościelny	ok. 1910 r.
114.	Rososzycze	ul. Kościelna 13	plebania	1885 r.
115.	Rososzycza	ul. Kościelna 9	organistówka	1885 r.
116.	Rososzycza		cmentarz przykościelny	ok. 1820 r.
117.	Rososzycza		cmentarz parafialny	1. ćw. XIX w.
118.	Rososzycza		figurka przydrożna	1906 r.
119.	Rososzycza		pałac	ok. 1875 r.
120.	Rososzycza		park pałacowy	XIX w.
121.	Rososzycza		most w parku pałacowym nad stawem	1. ćw. XX w.
122.	Rososzycza	ul. Kościelna	spichlerz	k. XIX w.
123.	Rososzycza		gorzelnia	pocz. XX w.
124.	Rososzycza		cielęciarnia	XIX/XXw.
125.	Rososzycza		chlewnia	k. XIX w.
126.	Rososzycza		d. kuźnia	4. ćw. XIX w.
127.	Rososzycza		świniarnia	XIX/XX w.
128.		Koscielna 14	dawna winiarnia, ob. dom	XIX/XX w.
129.	Rososzycza		obora I	3/4. ćw. XIX w.
130.	Rososzycza		obora II	ok. poł. XIX w.
131.	Rososzycza		czworak	k. XIX w.
132.	Rososzycze		czworak	1913 r.
133.	Rososzycza		karczma	k. XIX w.
134.	Rososzycza	ul. Środkowa 17	dom	ok. 1880 r.
135.	Rososzycza	ul. Kościelna 13	dom	pocz. XX w.
136.	Sieroszewice		krzyż przydrożny	1. ćw. XX w.
137.	Sieroszewice		kapliczka przydrożna	1946 r.
138.	Sieroszewice		krzyż na cmentarzu przy drodze Sieroszewice-Rososzycza	1. ćw. XX w.
139.	Sieroszewice		cmentarz ewangelicki	3. ćw. XIX w.
140.	Sieroszewice	144	dwór	1. poł. XIX w.
141.	Sieroszewice		park dworski	poł. XIX w.
142.	Sieroszewice		parownia podworska	1883 r.
143.	Sieroszewice		czworak	k. XIX w.
144.	Sieroszewice		czworak	k. XIX w.
145.	Sieroszewice		czworak	k. XIX w.
146.	Sieroszewice		czworak	1889 r.
147.	Sieroszewice		czworak	1912 r.
148.	Sieroszewice		Szkoła Podstawowa	ok. 1910 r.
149.	Sieroszewice	2	dom	k. XIX w.
150.	Sieroszewice	3	dom	k. XIX w.
151.	Sieroszewice	5	dom	ok. 1910 r.
152.	Sieroszewice	21	dom	ok. 1900 r.
153.	Sieroszewice	24	dom	k. XIX w.
154.	Sieroszewice	30	dom	1903 r.
155.	Sieroszewice	90	dom	ok. 1910 r.
156.	Sieroszewice	95	dom	ok. 1900 r.
157.	Sławin		kapliczka przydrożna	ok. 1900 r.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

158.	Sławin		kapliczka przydrożna	przełom XIX/XX w.
159.	Sławin		kapliczka przydrożna	1921 r.
160.	Sławin		Szkoła Podstawowa	ok. 1910 r.
161.	Sławin		młyn wodny turbinowy	ok. 1926 r.
162.	Strzyżew		kościół pw. NMP Królowej Polski	1873-1875 r.
163.	Strzyżew	ul. Kościelna 10	d. dwór	3/4. ćw. XIX w.
164.	Strzyżew		park dworski	ok. 2. poł XIX w.
165.	Strzyżew		stróżówka	4. ćw. XIX w.
166.	Strzyżew		stodoła	4. ćw. XIX w.
167.	Strzyżew		obora	4. ćw. XIX w.
168.	Strzyżew	ul. Kościelna 7	d. czworak I	4. ćw. XIX w.
169.	Strzyżew	ul. Kościelna 8	czworak II	4. ćw. XIX w.
170.	Strzyżew	ul. Kościelna 1	Szkoła Podstawowa	ok. 1910 r.
171.	Strzyżew	ul. Kościelna 3	d. pastarówka	4. ćw. XIX w.
172.	Strzyżew Kol.		Szkoła Podstawowa	ok. 1910 r.
173.	Strzyżew Kol.		szkoła	ok. 1910 r.
174.	Strzyżew Kol.	2	dom	ok. 1900 r.
175.	Strzyżew Kol.	9	dom	ok. 1890 r.
176.	Strzyżew Kol.	10	dom	k. XIX w.
177.	Strzyżew Kol.	12	dom	ok. 1910 r.
178.	Strzyżew Kol.	14	dom	k. XIX w.
179.	Strzyżew Kol.	19	dom	1910 r.
180.	Strzyżew Kol.	30	dom	ok. 1880 r.
181.	Strzyżew Kol.	30	stodoła	ok. 1880 r.
182.	Strzyżew Kol.	30	obora	ok. 1890 r.
183.	Strzyżew Kol.	39	dom	1876 r.
184.	Strzyżew Kol.	43	dom	k. XIX w.
185.	Strzyżew Kol.	45	dom	k. XIX w.
186.	Strzyżew Kol.	55	dom	ok. 1910 r.
187.	Strzyżew Kol.	56	dom	3/4. ćw. XIX w.
188.	Strzyżew Kol.	66	dom	3/4. ćw. XIX w.
189.	Strzyżew Kol.	73	dom	k. XIX w.
190.	Strzyżew Kol.	103	dom	ok. 1880 r.
191.	Strzyżew Kol.	105	dom	ok. 1890 r.
192.	Strzyżew Kol.	106	dom	ok. 1890 r.
193.	Westrza	30	szkoła, ob. przedszkole	ok. 1910 r.
194.	Westrza	23	dom	2. poł. XIX w.
195.	Westrza	24	dom	4. ćw. XIX w.
196.	Westrza	31	dom	ok. 1910 r.
197.	Westrza	33	dom	ok. 1920 r.
198.	Westrza	34	dom	ok. 1910 r.
199.	Westrza	42	dom	ok. 1910 r.
200.	Westrza	44	dom	ok. 1915 r.
201.	Wielowieś	ul. Grabowska	kapliczka przydrożna	1934 r.
202.	Wielowieś	ul. Grabowska 2	szkoła	ok. 1910 r.
203.	Wielowieś	ul. Grabowska 5	dom gminny	ok. 1910 r.
204.	Wielowieś	ul. Grabowska 16	plebania	k. XIX w.
205.	Wielowieś	ul. Grabowska 19	dom	k. XIX w.
206.	Wielowieś	ul. Grabowska 20	dom	ok. 1910 r.

207.	Wielowieś	ul. Grabowska 29	nadleśnictwo	poł. XIX w.
208.	Wielowieś	ul. Polna 13	dom	ok. 1880 r.
209.	Wielowieś	ul. Słoneczna 4	dom	ok. 1910 r.
210.	Wielowieś	ul. Słoneczna 8	dom, ob. urząd poczty i mieszkania	1910 r.
211.	Wielowieś	ul. Szeroka 10	dom	1893 r.
212.	Zamość		dom celników, ob. Szkoła Podstawowa	1880-1890 r.
213.	Zamość	1	dom	ok. 1880 r.

5. GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH

Gminna ewidencja zabytków archeologicznych dla gminy Sieroszewice założona została w 2017 roku.

Lp.	Miejscowość – Lokalizacja	(AZP)	Zespół stanowisk	Nr stanowiska	Rodzaj stanowiska	Kultura/ chronologia	Numer rejestru zabytków Data wpisu
1.	BIERNACICE	71-39/1		2	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Nieokreślony	
2.	BIERNACICE	71-39/24		1	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
3.	BIERNACICE	71-39/25		3	Punkt osadniczy	Kultura polska	
4.	BILCZEW	68-38/19	A	18	Osada	KPR	
5.	BILCZEW	68-38/21	A	20	Osada Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska Epoka kamienia Kultura polska	
6.	BILCZEW	68-38/22	A	21	Punkt osadniczy	Kultura polska	
7.	BILCZEW	68-38/23	A	22	Osada Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura prapolska Kultura polska	
8.	BILCZEW	68-37/122	A	3	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura prapolska	
9.	BILCZEW	68-37/123	A	4	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura prapolska	
10.	BILCZEW	68-37/124	A	11	Punkt osadniczy	KPR	
11.	BILCZEW	68-37/125	A	5	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura prapolska	
12.	BILCZEW	68-37/126	A	6	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
13.	BILCZEW	68-37/127	A	7	Osada Punkt osadniczy	Kultura prapolska Kultura polska	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

14.	BILCZEW	68-37/128	A	26	Osada Punkt osadniczy	Kultura prapolska Kultura polska	
15.	BILCZEW	68-37/129	A	8	Punkt osadniczy	KPR	
16.	BILCZEW	68-37/130	A	9	Punkt osadniczy Osada	KPR Kultura prapolska	
17.	BILCZEW	68-37/147	A	12	Cmentarzysko	KPR	
18.	BILCZEW	68-37/148	A	13	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
19.	KANIA	70-39/47		1	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Nieokreślony Kultura łużycka KPR	
20.	KANIA	70-39/48		2	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
21.	KANIA	70-39/49		3	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
22.	KANIA	70-39/50		5	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
23.	KANIA	70-39/51		6	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
24.	KANIA	71-39/13		4	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka Nieokreślony	
25.	KANIA	71-39/14		7	Osada Punkt osadniczy	I-II okres EB Kultura polska	
26.	KANIA	71-39/15		8	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
27.	KANIA	71-39/16		9	Punkt osadniczy	Pradzieje	
28.	KANIA	71-39/17		21	Osada	Kultura prapolska	
29.	LATOWICE - Kęszyce	68-37/57	E	8	Osada Osada Osada	KPR Kultura prapolska Kultura polska	
30.	LATOWICE	68-37/83	E	9	Punkt osadniczy	KPR	
31.	LATOWICE	68-37/84	E	10	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
32.	LATOWICE	68-37/85	E	11	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
33.	LATOWICE	68-37/86	E	12	Osada Osada	KPR Kultura prapolska	
34.	LATOWICE	68-37/87	E	13	Punkt osadniczy	KPR	
35.	LATOWICE	68-37/88	E	14	Osada Punkt osadniczy	Kultura prapolska Kultura polska	
36.	LATOWICE	68-37/89	E	24	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
37.	LATOWICE	68-37/90	E	15	Punkt osadniczy	KPR	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

38.	LATOWICE	68-37/91	E	16	Punkt osadniczy	KPR	
39.	LATOWICE	68-37/92	E	17	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
40.	LATOWICE	68-37/93	E	18	Punkt osadniczy	Neolit/ Wczesny brąz	
41.	LATOWICE - Kęszyce	68-37/94	E	19	Osada	KPR	
42.	LATOWICE	68-37/95	E	6	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
43.	LATOWICE - Kęszyce	68-37/96		20	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
44.	LATOWICE - Kęszyce	68-37/97		21	Osada	Kultura łużycka	
45.	LATOWICE - Kęszyce	68-37/98		22	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Neolit/EB Kultura polska	
46.	LATOWICE - Kęszyce	68-37/99	E	25	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
47.	LATOWICE - Kęszyce	68-37/100	E	26	Punkt osadniczy	KPR	
48.	LATOWICE - Kęszyce	68-37/140		4	Cmentarzysko	Kultura łużycka	
49.	LATOWICE - Kęszyce	68-37/141	E	1	Cmentarzysko	KPR	
50.	LATOWICE	68-37/142	E	7	Punkt osadniczy	KPL - neolit	
51.	LATOWICE	68-37/143	E	3	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Neolit Kultura prapolska	
52.	LATOWICE	68-37/144	E	8	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
53.	LATOWICE	68-37/146	E	2	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
54.	LATOWICE	68-37/153			Punkt osadniczy	II okres EB	
55.	LATOWICE	68-37/154		bn	Nieokreślony	Nieokreślony	
56.	LATOWICE - Bibianki	69-37/6		1	Punkt osadniczy Osada	KPL Kultura łużycka	
57.	LATOWICE - Bibianki	69-37/7		2	Cmentarzysko	Kultura łużycka	
58.	LATOWICE - Bibianki	69-37/8		3	Osada Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura prapolska Neolit	
59.	LATOWICE	69-37/9		1	Punkt osadniczy	KPR	
60.	LATOWICE	69-37/10		1	Punkt osadniczy	KPR	
61.	LATOWICE	69-37/13		4	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
62.	LATOWICE	69-37/14		2	Osada	Kultura łużycka	
63.	LATOWICE	69-37/15		3	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
64.	LATOWICE	69-37/16		4	Osada Osada	Kultura łużycka Kultura prapolska	
65.	LATOWICE	69-37/17		13	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
66.	LATOWICE	69-37/49		7	Wieś Lokacyjna	Kultura polska	
67.	LATOWICE	69-37/51		14	Cmentarzysko	Kultura łużyck	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

68.	MASANÓW	69-38/105	N	2	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka KPR Kultura polska	
69.	MASANÓW	69-38/106	N	3	Osada	Kultura łużycka	
70.	MASANÓW - Spalony	69-38/107	N	4	Osada	KPR	
71.	MASANÓW	69-38/108	N	5	Cmentarzysko Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
72.	MASANÓW	69-38/109	N	6	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
73.	MASANÓW - Urban	69-38/110	N	7	Osada	KPR	
74.	MASANÓW - Urban	69-38/111		8	Kopiec	1962	
75.	MASANÓW	69-38/112		9	Punkt osadniczy	Kultura trzciniecka	
76.	MASANÓW	69-38/113		10	Punkt osadniczy	Kultura polska	
77.	MASANÓW	69-38/114		11	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
78.	MASANÓW	69-38/118		12	Punkt osadniczy	Kultura polska	
79.	MASANÓW	69-38/134	P	13	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
80.	MASANÓW	69-38/141	P	14	Osada Osada	Kultura łużycka Kultura polska	
81.	MASANÓW	70-38/39		1	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KAK – neolit Nieokreślony	
82.	MASANÓW	70-38/40		2	Cmentarzysko popielnicowe		
83.	MASANÓW	70-38/41	Ł	3	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
84.	MASANÓW	70-38/42	Ł	4	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
85.	MASANÓW	70-38/43		5	Punkt osadniczy	KPR	
86.	MASANÓW	70-38/44		26	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
87.	MASANÓW	70-38/45		7	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Neolit/ WB Kultura prapolska	
88.	MASANÓW	70-38/46		8	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
89.	MASANÓW	70-38/47	M	9	Cmentarzysko	Kultura łużycka	
90.	MASANÓW	70-38/48		10	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura prapolska	
91.	MASANÓW	70-38/49	M	11	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura trzciniecka Kultura prapolska	
92.	MASANÓW	70-38/50	M	12	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
93.	MASANÓW	70-38/51	M	13	Osada	KPR	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

94.	MASANÓW	70-38/52	M	14	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
95.	MASANÓW	70-38/53	M	15	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura prapolska	
96.	MASANÓW	70-38/54	M	16	Osada	Kultura łużycka	
97.	MASANÓW	70-38/55	M	17	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura prapolska	
98.	MASANÓW	70-38/56	M	18	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
99.	MASANÓW	70-38/57	M	19	Osada	Kultura łużycka	
100.	MASANÓW	70-38/58		20	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
101.	MASANÓW	70-38/59		21	Osada	Kultura łużycka	
102.	MASANÓW	70-38/60	M	22	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura prapolska	
103.	MASANÓW	70-38/61	M	23	Punkt osadniczy	KPR	
104.	MASANÓW	70-38/62	M	24	Osada	Kultura łużycka	
105.	MASANÓW	70-38/63	M	25	Osada	Kultura łużycka	
106.	MASANÓW	70-38/64	M	26	Punkt osadniczy	Kultura trzciniecka/przedłużycka	
107.	OŁOBOK	69-38/1	N	3	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
108.	OŁOBOK	69-38/2	N	4	Punkt osadniczy Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka KPR Kultura polska	
109.	OŁOBOK	69-38/3	N	5	Osada	KPR	
110.	OŁOBOK	69-38/8	O	6	Osada	Kultura polska	
111.	OŁOBOK	69-38/9	O	7	Osada	Kultura polska	
112.	OŁOBOK	69-38/10	O	8	Osada	Kultura polska	
113.	OŁOBOK	69-38/11	O	11	Osada Osada	Kultura grobów kłozowych Kultura polska	
114.	OŁOBOK	69-38/12	O	10	Osada	Kultura polska	
115.	OŁOBOK	69-38/13	O	11	Punkt osadniczy	Kultura polska	
116.	OŁOBOK	69-38/14	O	12	Klasztor	Kultura polska	
117.	OŁOBOK	69-38/15	O	51	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska Kultura łużycka	
118.	OŁOBOK	69-38/16		13	Punkt osadniczy	Kultura polska	
119.	OŁOBOK	69-38/17		2	Punkt osadniczy	Kultura polska	
120.	OŁOBOK	69-38/47	O	15	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
121.	OŁOBOK	69-38/48	O	16	Punkt osadniczy	KPR	
122.	OŁOBOK	69-38/49	O	17	Punkt osadniczy	Kultura polska	
123.	OŁOBOK	69-38/50	O	18	Punkt osadniczy	Kultura polska	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

124.	OŁOBOK	69-38/51	O	19	Punkt osadniczy	Kultura polska	
125.	OŁOBOK	69-38/52	O	20	Punkt osadniczy	KPR	
126.	OŁOBOK	69-38/53	O	21	Punkt osadniczy	Kultura polska	
127.	OŁOBOK	69-38/63	O	49	Punkt osadniczy	Kultura polska	
128.	OŁOBOK	69-38/64	O	50	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
129.	OŁOBOK	69-38/65	O	23	Punkt osadniczy	Kultura polska	
130.	OŁOBOK	69-38/66	O	21	Punkt osadniczy	Kultura polska	
131.	OŁOBOK	69-38/67		25	Punkt osadniczy	Kultura polska	
132.	OŁOBOK	69-38/68		26	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
133.	OŁOBOK	69-38/69		27	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Neolit KPR	
134.	OŁOBOK	69-38/92		28	Punkt osadniczy	Kultura polska	
135.	OŁOBOK	69-38/93		29	Punkt osadniczy	Kultura polska	
136.	OŁOBOK	69-38/94		30	Punkt osadniczy	Kultura polska	
137.	OŁOBOK	69-38/95		31	Punkt osadniczy	Kultura polska	
138.	OŁOBOK	69-38/96	O	32	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
139.	OŁOBOK	69-38/97		33	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
140.	OŁOBOK	69-38/98	N	34	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
141.	OŁOBOK	69-38/99		35	Punkt osadniczy	KPR	
142.	OŁOBOK	69-38/100	N	36	Punkt osadniczy Osada Punkt osadniczy	Neolit Kultura łużycka Kultura polska	
143.	OŁOBOK	69-38/101	N	37	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
144.	OŁOBOK	69-38/102	N	38	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
145.	OŁOBOK	69-38/103	N	39	Cmentarzysko Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
146.	OŁOBOK	69-38/104	N	40	Osada	Kultura łużycka	
147.	OŁOBOK	69-38/115		41	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
148.	OŁOBOK	69-38/116		42	Punkt osadniczy	Kultura polska	
149.	OŁOBOK	69-38/117		43	Punkt osadniczy	Kultura polska	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

150.	OŁOBOK	69-38/129	O	44	Osada Osada	KPR Kultura polska	
151.	OŁOBOK	69-38/130	P	45	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
152.	OŁOBOK	69-38/131	P	46	Osada	KPR	
153.	OŁOBOK	69-38/132	P	47	Osada	KPR	
154.	OŁOBOK	69-38/133	P	48	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
155.	OŁOBOK	69-38/142		bn	Znalezisko lužne		
156.	OŁOBOK	69-38/143		53	Cmentarz poniemiecki?	Kultura polska	
157.	OŁOBOK	69-38/148		1	Skarb	Kultura prapolska	
158.	OŁOBOK	69-38/149		2	Skarb	Kultura prapolska	
159.	PARCZEW	69-37/35	I	1	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
160.	PARCZEW	69-37/36	I	2	Osada	Kultura łużycka	
161.	PARCZEW	69-37/37	I	3	Punkt osadniczy Osada	Eneolit Kultura łużycka	
162.	PARCZEW	69-37/52		bn	Cmentarzysko	Kultura łużycka	
163.	PSARY	68-38/14	B	14	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
164.	PSARY	68-38/15	B	15	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
165.	PSARY	68-38/17		16	Punkt osadniczy	KPR	
166.	PSARY	68-38/18	B	17	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
167.	PSARY	68-38/20		19	Punkt osadniczy	KPR	
168.	PSARY	68-38/24	B	23	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
169.	PSARY	68-38/25	B	24	Punkt osadniczy	Kultura polska	
170.	PSARY	68-38/26	B	25	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Epoka kamienia KPR Kultura prapolska	
171.	PSARY	68-38/27	B	26	Punkt osadniczy	Kultura polska	
172.	PSARY	68-38/28	B	27	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura prapolska	
173.	PSARY	68-38/29	B	28	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Osada	Epoka kamienia KPR Kultura polska	
174.	PSARY	68-38/30	B	29	Punkt osadniczy Osada Osada	Epoka kamienia KPR Kultura prapolska	
175.	PSARY	68-38/31	B	30	Osada	Kultura polska	
176.	PSARY	68-38/32	B	31	Osada	Kultura polska	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

177.	PSARY	68-38/33	B	32	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska Kultura polska	
178.	PSARY	68-38/34	B	33	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska Kultura polska	
179.	PSARY	68-38/35		34	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
180.	PSARY	68-38/123		35	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
181.	PSARY	68-38/124		40	Osada	KPR	
182.	PSARY	68-38/125		41	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
183.	PSARY	68-38/126		42	Punkt osadniczy	Pradzieje	
184.	PSARY	68-38/127		36	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
185.	PSARY	68-38/128	C	37	Punkt osadniczy	Pradzieje	
186.	PSARY	68-38/129	C	38	Punkt osadniczy	KPR	
187.	PSARY	68-38/130	C	39	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
188.	PSARY	68-38/173		40	Skarb	Kultura prapolska	
189.	RADUCHÓW – Górki Młyn	70-39/52		1	Osada Osada	KPL Kultura łużycka	
190.	RADUCHÓW	70-39/53		3	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska Kultura polska	
191.	RADUCHÓW	70-39/54		11	Osada	Kultura polska	
192.	RADUCHÓW	70-39/55		11	Ruiny Dworu	Kultura polska	
193.	RADUCHÓW	70-39/56		12	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
194.	RADUCHÓW	70-39/57	S	4	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
195.	RADUCHÓW	70-39/58	S	5	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
196.	RADUCHÓW	70-39/59	S	6	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura prapolska Kultura polska	
197.	RADUCHÓW	70-39/60	S	7	Punkt osadniczy	KPR	
198.	RADUCHÓW	70-39/61	S	8	Punkt osadniczy	KPR	
199.	RADUCHÓW	70-39/62	S	9	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
200.	RADUCHÓW	70-39/63	S	10	Osada	Kultura łużycka	
201.	RADUCHÓW – Górski Młyn	70-39/64		2	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Pradzieje Kultura polska	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

202.	RADUCHÓW	70-39/72		13	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Mezolit/neolit Kultura łużycka	
203.	RADUCHÓW	70-39/73		14	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska Nieokreślony	
204.	RADUCHÓW	70-39/74		15	Osada	Kultura łużycka	
205.	ROSOSZYCA	69-38/4	J	9	Punkt osadniczy Osada	KPL KPR	
206.	ROSOSZYCA	69-38/5		4	Osad Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka KPR Kultura polska	
207.	ROSOSZYCA	69-38/6		5	Osada Osada	Kultura łużycka Kultura prapolska	
208.	ROSOSZYCA	69-38/54	J	22	Osada Osada	KPR Kultura polska	
209.	ROSOSZYCA	69-38/55		6	Punkt osadniczy	Kultura polska	
210.	ROSOSZYCA	69-38/56		7	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
211.	ROSOSZYCA	69-38/57		8	Punkt osadniczy	Kultura polska	
212.	ROSOSZYCA	69-38/58	F	9	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
213.	ROSOSZYCA	69-38/59	F	10	Osada	Kultura polska	
214.	ROSOSZYCA	69-38/60	F	11	Osada	KPR	
215.	ROSOSZYCA	69-38/61	F	12	Osada	KPR	
216.	ROSOSZYCA	69-38/62		49	Punkt osadniczy	Kultura polska	
217.	ROSOSZYCA	69-38/70	J	14	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
218.	ROSOSZYCA	69-38/71	J	15	Punkt osadniczy	KPR	
219.	ROSOSZYCA	69-38/72	J	16	Punkt osadniczy	Kultura polska	
220.	ROSOSZYCA	69-38/73	J	17	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
221.	ROSOSZYCA	69-38/74		18	Punkt osadniczy	Kultura polska	
222.	ROSOSZYCA	69-38/75	G	19	Punkt osadniczy	Kultura polska	
223.	ROSOSZYCA	69-38/76	G	20	Punkt osadniczy	Kultura polska	
224.	ROSOSZYCA	69-38/77	G	21	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
225.	ROSOSZYCA	69-38/78	G	22	Osada	KPR	
226.	ROSOSZYCA	69-38/79	G	23	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
227.	ROSOSZYCA	69-38/80	G	24	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

228.	ROSOSZYCA	69-38/81		25	Punkt osadniczy	Kultura polska	
229.	ROSOSZYCA	69-38/82		26	Punkt osadniczy	Kultura polska	
230.	ROSOSZYCA	69-38/83		27	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
231.	ROSOSZYCA	69-38/84		28	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
232.	ROSOSZYCA	69-38/85		29	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
233.	ROSOSZYCA	69-38/86		30	Punkt osadniczy	Kultura polska	
234.	ROSOSZYCA	69-38/87		31	Punkt osadniczy	Kultura polska	
235.	ROSOSZYCA	69-38/88	F	1	Cmentarzysko	V Brąz	
236.	ROSOSZYCA	69-38/89		32	Punkt osadniczy	KPR	
237.	ROSOSZYCA	69-38/90	J	33	Osada	KPR	
238.	ROSOSZYCA	69-38/91	F	2	Cmentarzysko	Kultura łużycka	
239.	ROSOSZYCA	69-38/144		bn	Nieokreślona	Naczynie	
240.	ROSOSZYCA	69-38/145		bn	Cmentarz		
241.	ROSOSZYCA	69-38/147		bn	Nieokreślona	Kultura pomorska	
242.	ROSOSZYCA	69-38/151		34	Dwór na kopcu	Kultura polska	
243.	ROSOSZYCA	69-38/152		35	Wieś lokacyjna	Kultura polska – 1377 r.	
244.	SIEROSZEWICE	69-37/11	H	2	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
245.	SIEROSZEWICE	69-37/12		3	Osada	Kultura łużycka	
246.	SIEROSZEWICE	69-37/18		6	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
247.	SIEROSZEWICE	69-37/19	H	5	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura prapolska	
248.	SIEROSZEWICE	69-37/20		6	Osada	Kultura łużycka	
249.	SIEROSZEWICE	69-37/21	H	7	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
250.	SIEROSZEWICE	69-37/22	H	8	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
251.	SIEROSZEWICE	69-37/23	H	9	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
252.	SIEROSZEWICE	69-37/24	H	10	Punkt osadniczy	Kultura polska	
253.	SIEROSZEWICE	69-37/25	H	11	Cmentarzysko Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura prapolska	
254.	SIEROSZEWICE	69-37/26	H	12	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
255.	SIEROSZEWICE	69-37/27	H	13	Osada Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka KPR Kultura prapolska	
256.	SIEROSZEWICE	69-37/28	H	14	Osada	Kultura łużycka	
257.	SIEROSZEWICE	69-37/30		15	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
258.	SIEROSZEWICE	69-37/50		16	Wieś lokacyjna	Kultura prapolska	
259.	SIEROSZEWICE	69-38/7		1	Cmentarzysko	KPR	
260.	SIEROSZEWICE	69-38/150		17	Skarb	Kultura polska	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

261.	SŁAWIN	68-38/131	C	29	Punkt osadniczy	KPR	
262.	SŁAWIN	68-38/132	C	30	Punkt osadniczy	Pradzieje	
263.	SŁAWIN	68-38/133	C	31	Punkt osadniczy	KPR	
264.	SŁAWIN	68-38/134	C	32	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
265.	SŁAWIN	68-38/135	C	33	Punkt osadniczy	Kultura polska	
266.	SŁAWIN	68-38/136	D	34	Osada	KPR	
267.	SŁAWIN	68-38/141	D	35	Osada	KPR	
268.	SŁAWIN	68-38/142	D	36	Osada	KPR	
269.	SŁAWIN	69-38/18	D	37	Osada	Nieokreślony	
270.	SŁAWIN	69-38/19	D	3	Osada	Kultura polska	
271.	SŁAWIN	69-38/20	D	4	Osada	KPR	
272.	SŁAWIN	69-38/21	D	5	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
273.	SŁAWIN	69-38/22		6	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
274.	SŁAWIN	69-38/23	D	7	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
275.	SŁAWIN	69-38/24	D	2	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
276.	SŁAWIN	69-38/25	D	1	Punkt osadniczy	KPR	
277.	SŁAWIN	69-38/26	D	8	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
278.	SŁAWIN	69-38/27	D	9	Punkt osadniczy	Kultura polska	
279.	SŁAWIN	69-38/28	D	10	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
280.	SŁAWIN	69-38/29	D	11	Punkt osadniczy	Kultura polska	
281.	SŁAWIN	69-38/30	D	12	Osada	Kultura łużycka	
282.	SŁAWIN	69-38/31	D	3	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
283.	SŁAWIN	69-38/32	C	14	Osada	KPR	
284.	SŁAWIN	69-38/33	C	15	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
285.	SŁAWIN	69-38/34	D	16	Punkt osadniczy	Kultura polska	
286.	SŁAWIN	69-38/35	D	17	Punkt osadniczy	Kultura polska	
287.	SŁAWIN	69-38/36	D	18	Punkt osadniczy	Kultura polska	
288.	SŁAWIN	69-38/37	D	19	Osada Punkt osadniczy	Kultura trzcieniecka Epoka kamienia	
289.	SŁAWIN	69-38/38	C	20	Punkt osadniczy	KPR	
290.	SŁAWIN	69-38/39	C	21	Punkt osadniczy	KPR	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

291.	SŁAWIN	69-38/40	D	22	Punkt osadniczy	Kultura polska	
292.	SŁAWIN	69-38/41	D	23	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
293.	SŁAWIN	69-38/42	D	24	Punkt osadniczy	Kultura polska	
294.	SŁAWIN	69-38/43	D	25	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
295.	SŁAWIN	69-38/44	D	26	Punkt osadniczy	Kultura polska	
296.	SŁAWIN	69-38/45	D	27	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
297.	SŁAWIN	69-38/46	D	28	Punkt osadniczy	Kultura polska	
298.	STRZYŻEW	70-37/8		49	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
299.	STRZYŻEW	70-37/10		51	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
300.	STRZYŻEW	70-37/11		52	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
301.	STRZYŻEW	70-37/64	K	1	Cmentarzysko	Kultura pomorska	
302.	STRZYŻEW	70-37/65	K	2	Punkt osadniczy	KPR	
303.	STRZYŻEW	70-37/66	K	3	Osada	KPR	
304.	STRZYŻEW	70-37/67	K	4	Osada	Kultura prapolska	
305.	STRZYŻEW	70-37/68	K	5	Osada	Kultura prapolska	
306.	STRZYŻEW	70-37/69	K	6	Punkt osadniczy	KPR	
307.	STRZYŻEW - Małolepsza	70-37/70	K	7	Punkt osadniczy	KPR	
308.	STRZYŻEW - Małolepsza	70-37/71	K	8	Osada	Kultura łużycka	
309.	STRZYŻEW - Małolepsza	70-37/72	K	9	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
310.	STRZYŻEW	70-37/73	K	10	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
311.	STRZYŻEW	70-37/74		11	Osada	KPR	
312.	STRZYŻEW	70-37/75		12	Osada	KPR	
313.	STRZYŻEW	70-37/76		13	Osada	KPR	
314.	STRZYŻEW	70-37/77		14	Osada	Kultura prapolska	
315.	STRZYŻEW	70-37/78		15	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
316.	STRZYŻEW	70-37/79	L	16	Osada	Kultura przeworska	
317.	STRZYŻEW	70-37/80	L	17	Osada	Kultura łużycka	
318.	STRZYŻEW	70-37/81	L	18	Osada Punkt osadniczy	Kultura pomorska Kultura polska	
319.	STRZYŻEW	70-37/82	L	19	Osada	KPR	
320.	STRZYŻEW	70-37/83	L	20	Punkt osadniczy	KPR	
321.	STRZYŻEW	70-37/84	L	21	Osada	Kultura prapolska	
322.	STRZYŻEW	70-37/85	L	22	Punkt osadniczy	KPR	
323.	STRZYŻEW	70-37/86	L	23	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
324.	STRZYŻEW	70-37/87	L	24	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

325.	STRZYŻEW	70-37/88	L	25	Osada	KPR	
326.	STRZYŻEW	70-37/89	L	26	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
327.	STRZYŻEW	70-37/90	L	27	Osada	KPR	
328.	STRZYŻEW	70-37/91	L	28	Osada	Kultura prapolska	
329.	STRZYŻEW	70-37/92	L	29	Osada	KPR	
330.	STRZYŻEW	70-37/93	L	30	Osada	KPR	
331.	STRZYŻEW	70-37/94	L	31	Osada	KPR	
332.	STRZYŻEW	70-37/95	L	32	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
333.	STRZYŻEW	70-37/96	L	33	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
334.	STRZYŻEW	70-37/97		34	Punkt osadniczy	KPR	
335.	STRZYŻEW	70-37/98		35	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
336.	STRZYŻEW	70-37/99		36	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
337.	STRZYŻEW	70-37/100		37	Punkt osadniczy Osada	Późny neolit/wczesny brąz KPR	
338.	STRZYŻEW	70-37/101		38	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
339.	STRZYŻEW	70-37/102		39	Punkt osadniczy	KPR	
340.	STRZYŻEW - Wydarte	70-38/65	K	1	Cmentarzysko Osada	Kultura pomorska KPR	
341.	STRZYŻEW	70-38/66	Ł	2	Osada	KPR	
342.	STRZYŻEW	70-38/67	Ł	3	Osada Punkt osadniczy	Kultura prapolska Kultura polska	
343.	STRZYŻEW	70-38/68	Ł	4	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura prapolska	
344.	STRZYŻEW - Dwór	70-38/69		5	Osada	KPR	
345.	STRZYŻEW - Dwór	70-38/70		6	Punkt osadniczy	KPR	
346.	STRZYŻEW - Dwór	70-38/71		7	Osada	KPR	
347.	STRZYŻEW	70-38/72		8	Osada	Kultura łużycka	
348.	STRZYŻEW - Strzyżówek	70-38/73		9	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
349.	STRZYŻEW - Strzyżówek	70-38/74		10	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
350.	STRZYŻEW - Strzyżówek	70-38/75	K	11	Osada	KPR	
351.	STRZYŻEW - Lorki	70-38/76		12	Punkt osadniczy	KPR	
352.	STRZYŻEW - Wydarte	70-38/77	K	13	Punkt osadniczy Osada	Kultura łużycka Kultura prapolska	
353.	STRZYŻEW - Wydarte	70-38/78	K	14	Punkt osadniczy	KPR	
354.	STRZYŻEW - Wydarte	70-38/79	K	15	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
355.	STRZYŻEW - Wydarte	70-38/80	K	16	Osada	Kultura prapolska	
356.	STRZYŻEW - Wydarte	70-38/81	K	17	Osada Osada	KPR Kultura prapolska	
357.	STRZYŻEW - Wydarte	70-38/82	K	18	Punkt osadniczy	KPR	
358.	STRZYŻEW - Wydarte	70-38/83	K	19	Osada	KPR	
359.	STRZYŻEW - Wydarte	70-38/84	K	20	Osada Osada	KPR Kultura prapolska	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

360.	STRZYŻEW	70-38/85		21	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
361.	STRZYŻEW - Wydarte	70-38/86	K	22	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
362.	STRZYŻEW - Wydarte	70-38/87	K	23	Osada	KPR	
363.	WESTRZA	69-37/29	I	1	Osada	Kultura łużycka	
364.	WESTRZA	69-37/31	I	16	Osada	Kultura łużycka	
365.	WESTRZA	69-37/32	I	2	Osada Osada	KPR Kultura łużycka	
366.	WESTRZA	69-37/33	I	3	Osada Osada	KPR Wczesne średniowiecze	
367.	WESTRZA	69-37/34	I	4	Osada	Kultura łużycka	
368.	WESTRZA	69-37/38	I	5	Osada	Kultura łużycka	
369.	WESTRZA	69-37/39	I	6	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
370.	WESTRZA	69-37/40	I	7	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura prapolska	
371.	WESTRZA	69-37/53		bn	Cmentarzysko	Kultura łużycka	
372.	WIELOWIEŚ	69-38/135	P	15	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
373.	WIELOWIEŚ	69-38/136	P	16	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lendzielska KPR Kultura polska	
374.	WIELOWIEŚ	69-38/137		17	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
375.	WIELOWIEŚ	69-38/138		18	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
376.	WIELOWIEŚ	69-38/139		19	Punkt osadniczy	KPR	
377.	WIELOWIEŚ	69-38/140		20	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Neolit Kultura polska	
378.	WIELOWIEŚ	70-38/88	Ł	15	Osada Grodzisko	Kultura prapolska Kultura polska	351/Wlkp/A 09.05.1985
379.	WIELOWIEŚ	70-38/89	Ł	16	Osada Punkt osadniczy	Kultura prapolska Kultura polska	
380.	WIELOWIEŚ	70-38/90		17	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
381.	WIELOWIEŚ	70-38/91	Ł	18	Osada Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura prapolska Kultura polska	
382.	WIELOWIEŚ	70-38/92	Ł	19	Osada Punkt osadniczy	Kultura prapolska Kultura prapolska	
383.	WIELOWIEŚ	70-38/93	Ł	20	Punkt osadniczy Osada	Kultura łużycka Kultura prapolska	
384.	WIELOWIEŚ	70-38/94	Ł	24	Osada	KPR	
385.	WIELOWIEŚ	70-38/95	Ł	22	Punkt osadniczy	KPR	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

386.	WIELOWIEŚ	70-38/96	Ł	23	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura prapolska	
387.	WIELOWIEŚ	70-38/97		24	Punkt osadniczy	KPR	
388.	WIELOWIEŚ	70-38/98		25	Osada	Kultura prapolska	
389.	WIELOWIEŚ	70-38/99		26	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
390.	WIELOWIEŚ - Namysłaki	70-38/100		27	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
391.	WIELOWIEŚ - Namysłaki	70-38/101		28	Osada	Kultura prapolska	
392.	WIELOWIEŚ - Namysłaki	70-38/102		29	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska Kultura polska	
393.	WIELOWIEŚ - Namysłaki	70-38/103		30	Punkt osadniczy Osada	KPL Kultura prapolska	
394.	WIELOWIEŚ - Namysłaki	70-38/104		31	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
395.	WIELOWIEŚ - Namysłaki	70-38/105		21	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
396.	WIELOWIEŚ - Namysłaki	70-38/106		33	Punkt osadniczy	KPR	
397.	WIELOWIEŚ - Namysłaki	70-38/107		34	Osada	Kultura prapolska	
398.	WIELOWIEŚ - Namysłaki	70-38/108		35	Punkt osadniczy	KPR	
399.	WIELOWIEŚ	70-38/109		36	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
400.	WIELOWIEŚ	70-38/110		37	Punkt osadniczy	KPR	
401.	WIELOWIEŚ	70-38/111		38	Punkt osadniczy	KPR	
402.	WIELOWIEŚ	70-38/112		39	Punkt osadniczy	KPR	
403.	WIELOWIEŚ	70-38/113		40	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPL Kultura łużycka	
404.	WIELOWIEŚ	70-38/114		41	Punkt osadniczy	KPR	
405.	WIELOWIEŚ - Namysłaki	70-38/115		bn	Cmentarzysko	Nieokreślony	
406.	WIELOWIEŚ	70-38/116		42	Wieś lokacyjna	Kultura polska	
407.	WIELOWIEŚ	70-38/117		bn	Skarb	Kultura prapolska	
408.	WIELOWIEŚ	70-39/65		8	Cmentarzysko	Kultura łużycka	
409.	WIELOWIEŚ	70-39/66		9	Osada	I-II okres epoki brązu	
410.	WIELOWIEŚ	70-39/67		4	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
411.	WIELOWIEŚ	70-39/68	R	6	Osada Osada	KPR Kultura polska	
412.	WIELOWIEŚ	70-39/69	R	7	Punkt osadniczy Osada Osada	Kultura łużycka KPR Kultura polska	
413.	WIELOWIEŚ	70-39/70	R	3	Punkt osadniczy	KPR	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

414.	WIELOWIEŚ	70-39/71	R	5	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
415.	WIELOWIEŚ	70-39/75		10	Osada Osada Osada	Kultura łużycka Kultura prapolska Kultura prapolska	
416.	WIELOWIEŚ	70-39/76	R	11	Osada	Kultura łużycka	
417.	WIELOWIEŚ	70-39/77	R	12	Osada Osada Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka KPR Kultura prapolska Kultura polska	
418.	WIELOWIEŚ	70-39/78		13	Punkt osadniczy	Nieokreślony	
419.	WIELOWIEŚ	70-39/79	R	14	Osada Osada Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka KPR Kultura prapolska Kultura polska	
420.	WIELOWIEŚ	70-39/97		1	Punkt osadniczy	Kultura polska	
421.	WIELOWIEŚ	70-39/98		42	Kurhany	Nieokreślony	
422.	ZAMOŚĆ	71-39/2		1	Punkt osadniczy	Kultura prapolska	
423.	ZAMOŚĆ	71-39/3		3	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
424.	ZAMOŚĆ	71-39/4	T	4	Osada Osada Osada	Kultura trzciniecka Kultura łużycka KPR	
425.	ZAMOŚĆ	71-39/5	T	5	Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
426.	ZAMOŚĆ	71-39/6	T	6	Osada	KPR	
427.	ZAMOŚĆ	71-39/7	T	7	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka KPR	
428.	ZAMOŚĆ	71-39/8	T	8	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	KPR Kultura polska	
429.	ZAMOŚĆ	71-39/9	T	9	Osada Osada	KPR Kultura polska	
430.	ZAMOŚĆ	71-39/10	T	10	Osada Osada Punkt osadniczy	KPR Kultura prapolska Kultura polska	
431.	ZAMOŚĆ	71-39/11	T	11	Osada	Kultura łużycka	
432.	ZAMOŚĆ	71-39/12	T	12	Punkt osadniczy	I-II okres epoki brązu	
433.	ZAMOŚĆ	71-39/55	T	13	Punkt osadniczy	Kultura polska	
434.	ZAMOŚĆ	71-39/56	T	14	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
435.	ZAMOŚĆ	71-39/57	T	15	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
436.	ZAMOŚĆ	71-39/58	T	16	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura polska	
437.	ZAMOŚĆ	71-39/59	T	2	Osada	Kultura łużycka	

6. ZABYTKI STANOWIĄCE WŁASNOŚĆ GMINY

Obiekt	Sposób użytkowania	Stan zachowania	Planowane działania przy obiekcie w latach 2018-2021
Dwór, ob. Szkoła Podstawowa w Parczewie	Szkoła Podstawowa	Dwór w dobrym stanie zachowania. Około połowy XX wieku przekształcony na obiekt o funkcji dydaktyczno-pedagogicznej na potrzeby funkcjonowania Szkoły Podstawowej w Parczewie. Od tego czasu funkcja obiektu nie uległa zmianie. Budynek ogrzewany z doraźnie prowadzonymi pracami remontowymi. Docelowo wymiany wymaga tymczasowe pokrycie dachu z tzw. blachodachówki na pokrycie wykonane z tradycyjnych materiałów stosowanych w okresie budowy obiektu. Ponadto docelowo należy przeprowadzić konserwację i restaurację elewacji ze względu na bogaty wystrój architektoniczny elewacji. W 2017 r. wykonano remont tarasu przed głównym wejściem do budynku dworu.	Bieżące prace remontowe i konserwacyjne związane z prawidłowym funkcjonowaniem i utrzymaniem obiektu w dobrym stanie technicznym.
Dwór w Rososzycy	Budynek mieszkalny wielorodzinny z lokalami socjalnymi	Dwór w złym stanie zachowania. W 2. poł. XX w. obiekt przekształcony na budynek mieszkalny z lokalami socjalnymi. Od tego czasu funkcja obiektu nie uległa zmianie. Przy obiekcie prowadzone są jedynie niewielkie prace remontowe konieczne dla jego funkcjonowania np. naprawy pokrycia dachowego. W złym stanie zachowania elewacja z licznymi ubytkami i uszkodzeniami tynku oraz elementami detalu architektonicznego. W 2016 r. w celu ratowania przed zniszczeniem zabytkowej dekoracji sztukatorskiej we wnętrzu Sali balowej dokonano jej demontażu. W 2016 r. wykonano ekspertyzę techniczną dla stanu zachowania konstrukcji stropów pałacu.	Prace konserwatorskie i restauratorskie związane z przywróceniem wystroju sztukatorskiego w pomieszczeniu Sali balowej. Bieżące prace o charakterze konserwacyjnym przy budynku pałacu.
Park w Rososzycy	Obiekt nieużytkowany	Park w dostatecznym stanie zachowania z zachowanym w dużej mierze historycznym drzewostanem oraz częściowo czytelnym układem kompozycyjnym i elementami architektury w postaci mostka parkowego. Obiekt wymaga przeprowadzenia kompleksowych prac o charakterze rewitalizacyjnym obejmującym dokonanie wycinki samosiewów drzew i krzewów, odtworzenie pierwotnego układu komunikacyjnego, oczyszczeniu zbiorników wodnych, dokonania nowych nasadzeń, remontu mostka parkowego. Na Bierzach dokonywane są w ograniczonym zakresie prace pielęgnacyjne polegające na usuwaniu uszkodzonych lub obumarłych okazów drzew. W 2015 r. opracowano projekt remontu mostku parkowego.	Bieżące prace pielęgnacyjne i interwencyjne związane z utrzymaniem porządku i zapewnieniem bezpieczeństwa w obrębie parku.
Fragment grodziska w Wielowsi	Teren użytkowany na cele rolne	Teren w dobrym stanie zachowania przeznaczony w przeważającej części na pola uprawne rozdzielone pasami zadrzewień śródpolnych.	Brak działań.

VI. OCENA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY. ANALIZA SZANS I ZAGROŻEŃ

Poddając analizie historię gminy Sieroszewice oraz stopień zachowania wszystkich oryginalnych elementów stanowiących dziedzictwo kulturowe gminy należy stwierdzić, iż do dnia dzisiejszego przetrwało wiele z obiektów architektury posiadających cechy zabytkowe i mogące stanowić istotny składnik materialnych dóbr kultury w obrębie gminy. Niestety nie dotrwał do dnia dzisiejszego kompleks klasztorny cysterek ołobockich mogący uchodzić za jedno najokazalszych założeń sakralnych w południowej Wielkopolsce. Z innych utraconych zwłaszcza w XX wieku obiektów posiadających znaczny kapitał kulturowy i zabytkowy należy wskazać na barokową kaplicę zlokalizowaną w pobliżu założenia dworsko-parkowego, dwór w Raduchowie, folwarki w Ołoboku i Wielowisi, a także na obecnie nie istniejące, lecz niegdyś wpisane do rejestru zabytków wiatrak-koźlak w Masanowie oraz domy mieszkalne w Ołoboku. Z całą pewnością największym przekształceniom uległa zabudowa mieszkalna w poszczególnych miejscowościach oraz sporo zespołów folwarcznych (Sławin, Bilczew, Raduchów, Sieroszewice) oraz wszystkie istniejące na przełomie XIX i XX wieku wiatraki, które całkowicie zniknęły z krajobrazu wsi.

Warta podkreślenia jest występująca na terenie gminy Sieroszewice liczna grupa zabytków XIX i XX-wiecznej sztuki ludowej w postaci krzyży, słupów i figur m.in. w Masanowie, Sławinie, Sieroszewicach, Wielowisi, Ołoboku.

Obecnie niezwykle ciężko wskazać na którykolwiek z najistotniejszych zabytków na terenie gminy jako na obiekt w stanie dobrym lub bardzo dobrym. Niemal każdy z obiektów wymaga podjęcia prac remontowo-konserwatorskich zmierzających do przywrócenia pierwotnej świetności zabytków. W dostatecznym stanie są kościoły w Rososzycy, Latowicach i Strzyżewie dwór, ob. Szkoła Podstawowa w Parczewie oraz dwór, ob. Dom Pomocy Społecznej Psarach, dwór w Bilczewie, dzwonnica, mur z bramą oraz organistówka i kościół pw. św. Jana Chrzciciela w Ołoboku, również stan techniczny kościoła pw. św. Jana ewangelisty w Ołoboku uległ poprawie po ostatnich remontach przeprowadzonych w 1. dekadzie XXI wieku. W bardzo złym stanie technicznym, na skraju katastrofy budowlanej jest dawny młyn wodny w Ołoboku, który wymaga pojęcia natychmiastowych prac remontowo-zabezpieczających. Podobnie dawny pałac Skórzewskich w Rososzycy oraz dwór w Sieroszewicach – pełniące obecnie funkcje mieszkań socjalnych – a także dwór w Sławinie wymagają znacznych nakładów finansowych związanych z doprowadzeniem wzmiankowanych obiektów do jak najlepszego stanu.

Analogicznych prac konserwatorskich wymagają zabytki ruchome wpisane do rejestru, zwłaszcza rzeźby umieszczone na zewnątrz i poddawane intensywnemu oddziaływaniu zmiennych warunków atmosferycznych, także zespoły wyposażenia kościołów ze szczególnym wskazaniem na niezwykle bogaty i cenny wystrój kościoła pocysterskiego w Ołoboku oraz na ołtarz główny w kościele cmentarnym w Ołoboku.

Należy dodać, iż cały zachowany zespół sakralny wraz z wyposażeniem kościołów w Ołoboku stanowi bardzo cenny w skali Polski przykład założenia o znaczących walorach historycznych, architektonicznych, artystycznych, krajobrazowych oraz naukowych i

powinien być dla Gminy przedmiotem szczególnego zainteresowania ze względu na swoją rangę i potencjał kulturowy.

Wobec powyższego należy uznać, iż istnienie tak wielu cennych i interesujących obiektów zabytkowych – ukazujących niezwykle bogatą i wartościową historię Sieroszewic wraz z okolicami i stanowiących o obecnym dziedzictwie kulturowym – w zestawieniu z planami utworzenie zbiornika wodnego w okolicach Wielowisi i stosunkowo dużymi obszarami leśnymi o cennych wartościach przyrodniczych i turystycznych stanowi doskonałą okazję dla promocji gminy i sprzyja opiece nad zabytkami sprawowanymi w ramach uprawnień administracyjnych władz samorządowych Sieroszewic.

ISTOTNE ZAGROŻENIA DLA ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH

Największe zagrożenie dla dziedzictwa archeologicznego niosa ze sobą inwestycje związane z pracami ziemnymi zealizaownymi na terenie gminy takimi jak:

- inwestycje budowlane i przemysłowe;
- nielegalna eksploatacja piasek i żwirowni;
- głęboka orka w obrębie pól;
- działalność tzw. poszukiwaczy skarbów z wykrywaczami metali
- wykorzystywanie ciężkiego sprzętu w rolnictwie
- rozwój budownictwa na obrzeżach miast oraz budowa dróg i obwodnic, czyli te inwestycje, które wymagają prowadzenia prac ziemno-budowlanych

Ochrona stanowisk archeologicznych i nawastrwień kulturowych przy realizacji ww. inwestycji, powinna mieć swoje odbicie w ujmowaniu zagadnień związanych z ochroną zabytków w planach zagospodarowania przestrzennego, warunkach zabudowy i inwestycjach celu publicznego oraz respektowaniu zapisów dotyczących ochrony zabytków archeologicznych w opiniach i decyzjach właściwego miejscowo konserwatora zabytków.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>Możliwość pozyskiwania środków zewnątrz na zadania związane z opieką nad zabytkami i rewaloryzacja zabytkowych przestrzeni.</p> <p>Podtrzymywanie pozytywnego wizerunku gminy jako szanującej swoją przeszłość, dorobek artystyczny przeszłych pokoleń oraz ich dziedzictwo. Duma z własności dziedzictwa kulturowego gminy.</p> <p>Wzmacnianie wśród mieszkańców świadomości i tożsamości związanej z tzw. „małą ojczyzną” i jej walorami.</p>	<p>Nie podejmowanie przez właścicieli koniecznych remontów budynków zabytkowych lub inwestycje związane z ich przekształceniem powodującym utratę cech zabytkowych (rozbudowy, przebudowy, nadbudowy)</p> <p>Brak zabiegów porządkowych i pielęgnacyjnych na terenach parków dworskich lub cmentarzy</p> <p>Pozostawienie obiektów zabytkowych w stanie nieużytkowanym, przyspieszającym ich degradację</p>

<p>Rozwój turystyki i związane z tym dochody dla gminy oraz możliwość zwiększania miejsc pracy</p> <p>Przekazywanie przyszłym pokoleniom przykładu z dbania i jednocześnie rozwijania dziedzictwa kulturowego</p>	<p>Zjawisko docieplania elewacji historycznych obiektów z zachowanym detalem architektonicznym (bonie, profilowane gzymsy, opaski okienne, podokienniki itp)</p> <p>Wymiana oryginalnej stolarki okiennej i drzwiowej na okna i drzwi wykonane z PCV nie pozwalające odtwarzać dawnych elementów detalu.</p> <p>Umieszczanie na budynkach objętych ochroną konserwatorską oraz w obrębie obszarów objętych ochroną konserwatorską reklam zwłaszcza o charakterze wielkoformatowym.</p> <p>Usuwanie historycznych nawierzchni z terenów zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych objętych ochroną konserwatorską.</p>
---	---

VII. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

1. PRIORYTETY GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Problematyka związana z opieką nad zabytkami stanowi dla władz samorządowych gminy Sieroszewice istotny obszar z uwagi na możliwość podejmowania działań o odmiennym charakterze niż indywidualni właściciele zabytków. Z uwagi na prawny obowiązek ochrony wartości społecznie istotnych, szerzenie świadomości społecznej oraz wskazywanie kierunków rozwoju podmiotom prywatnym i działania promocyjne budujące wizerunek i prestiż miasta i gminy objęcie zabytków opieką stanowi jeden z ważnych aspektów działalności gminy.

Za priorytetowe dla gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Sieroszewice na lata 2018-2021 należy uznać cele wynikające z art. 87 *ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami*, tj:

- 1) Włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.
- 2) Uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej i konsekwentne oraz planowe realizowanie zadań kompetencyjnych samorządu dotyczących opieki nad zabytkami jako potwierdzenie uznania znaczenia dziedzictwa kulturowego dla rozwoju gminy.
- 3) Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.

- 4) Wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego.
- 5) Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wykreowanie wizerunku gminy poprzez: podejmowanie działań sprzyjających wytworzeniu lokalnej tożsamości mieszkańców, wspieranie aktywności mieszkańców mającej na celu poszanowanie dziedzictwa kulturowego, edukację w zakresie miejscowego dziedzictwa kulturowego.
- 6) Wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.
- 7) Określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystywaniem tych zabytków.
- 8) Podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

2. KIERUNKI DZIAŁAŃ PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI I ZADANIA SŁUŻĄCE ICH REALIZACJI

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIERSZEWICE NA LATA 2018-2021

Priorytet I: Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy			
Kierunki zadań	Zadania	Termin realizacji	Finansowanie
Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność gminy (w ramach opracowanego planu remontów) ▪ Opracowanie długofalowego, uwzględniającego kompleksowość działań planu remontów obiektów zabytkowych znajdujących się w zasobach komunalnych ▪ Podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością gminy ▪ Zmiana sposobu użytkowania lub adaptacja nieużytkowanych obiektów zabytkowych (będących własnością gminy) do nowych funkcji ▪ Rewaloryzacja zespołów zabytkowej zieleni (w tym gminnych parków, cmentarzy, obszarów nieczynnych cmentarzy) ▪ Dofinansowanie prac rewaloryzacyjnych przy obiektach niebędących własnością gminy w postaci stosownej uchwały dotyczącej dotacji na prace remontowo-konserwatorskie przy zabytkach ruchomych i nieruchomych ▪ Rewaloryzacja obszarów i obiektów zabytkowych przemysłowych z możliwością ich adaptacji do nowych funkcji ▪ Opracowanie planu systematycznych kontroli stanu utrzymania i sposobu użytkowania obiektów zabytkowych znajdujących się w zasobach komunalnych 	2018 - 2021	Działania własne gminy
Podjęcie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Określenie zasad i konsekwentne ich wdrażanie w zakresie umieszczania szyldów i reklam na obiektach zabytkowych ▪ Prowadzenie bieżących prac porządkowych przy zabytkowych zespołach zieleni: gminnych parkach, cmentarzach, obszarach nieczynnych cmentarzy, dawnych parkach dworskich itp. 	2020	Działania własne gminy
Podjęcie działań umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Współpraca z urzędami pracy w zakresie prowadzenia bieżących prac pielęgnacyjnych, porządkowych i zabezpieczających na terenach objętych ochroną ▪ Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych w zabytkowych obiektach budownictwa drewnianego oferujących wypoczynek i rozrywkę (regionalne potrawy, zwyczaje itp.) oparte na miejscowych tradycjach ▪ Wspieranie rozwoju muzeów regionalnych, skansenów, izb pamięci itp. 	2018 - 2021	Budżet Gminy

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIERSZEWICE NA LATA 2018-2021

Priorytet II: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego			
Kierunki zadań	Zadania	Termin realizacji	Finansowanie
Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, szczególnie obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi (w tym weryfikacja obowiązujących w zakresie aktualizacji zagadnień związanych z ochroną zabytków) oraz obszarów wskazanych do ochrony w studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy ▪ Wdrażanie zapisów programów rewitalizacji, studiów widokowo-krajobrazowych, studiów historyczno-urbanistycznych, katalogów typów zabudowy regionalnej i detalu architektonicznego w realizacji zagospodarowania przestrzennego gminy (w tym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego) ▪ Konsekwentne egzekwowanie zapisów dotyczących działalności inwestycyjnej na obszarach objętych ochroną określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (głównie w zakresie wysokości zabudowy, jej charakteru i funkcji) ▪ Walka z samowolami budowlanymi ▪ Ochrona panoram oraz przedpoli widokowych wsi o wartościach kulturowych 	2018 - 2021	Budżet Gminy
Ochrona układów ruralistycznych na obszarach wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa ładu przestrzennego wsi oraz zapobieganie rozpraszaniu osadnictwa poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - ochronę historycznie ukształtowanego układu dróg, historycznych podziatów - własnościowych i funkcjonalnych oraz relacji przestrzennych pomiędzy zespołami zabytkowej zabudowy, - wypełnianie zabudową wolnych działek budowlanych w obszarach centrów wsi oraz historycznych siedlisk w zgodzie z historyczną kompozycją danego układu i gabarytami oraz formą architektoniczną tworzącej go zabudowy - wyznaczenie w planach miejscowych nowych terenów pod zabudowę na zasadzie kontynuacji historycznych siedlisk 	2018 - 2021	Budżet Gminy

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIERSZEWICE NA LATA 2018-2021

Priorytet III: Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości			
Kierunki zadań	Zadania	Termin realizacji	Finansowanie
Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Udobępienie informacji o zabytkach gminy na stronie internetowej gminy ▪ Utworzenie gminnego systemu informacji i promocji (bazy danych) środowiska kulturowego ▪ Opracowanie mapy zabytków gminy, jako atrakcyjnej graficznie formy promocji ułatwiającej dotarcie do wszystkich elementów dziedzictwa kulturowego 	<p>2018-2019</p> <p>2018-2019</p> <p>2018 - 2021</p>	Działania własne gminy
Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizowanie szkoleń związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i udział w nich ▪ Organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych ▪ Inicjowanie i organizowanie obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa w gminach ▪ Wydawanie i wspieranie publikacji (w tym folderów promocyjnych, przewodników) poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego gminy ▪ Popularyzacja dobrych realizacji konserwatorskich i budowlanych przy zabytkach, popularyzacja dobrych praktyk projektowych przy zabytkach, a także zagospodarowaniu obszarów oraz terenów cennych kulturowo, przyrodniczo i krajozrazowo ▪ Organizowanie konkursów na najlepszego użytkownika obiektu zabytkowego ▪ Ustanowienie i przyznawanie nagrody za osiągnięcia w dziedzinie upowszechniania i ochrony kultury materialnej gminy (w tym prac magisterskich i dyplomowych) ▪ Opracowanie cyklu szkoleń wraz z materiałem poglądowym skierowanego do przedstawicieli wspólnot mieszkaniowych, mających na celu promowanie standardów w zakresie rewaloryzacji i remontowania obiektów zabytkowych oraz możliwości pozyskiwania funduszy na ten cel, a także sprawnego zarządzania nimi ▪ Wprowadzenie i upowszechnienie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego do systemu edukacji przedszkolnej i szkolnej poprzez organizowanie i wspieranie zajęć 	<p>2018-2019</p> <p>2018-2021</p> <p>2018 do 2021</p>	Działania własne gminy

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

<p>Specjalistyczne rozpoznanie badawcze poszczególnych obiektów, zespołów oraz obszarów zabytkowych związane z przygotowywanym lub realizowanym procesem inwestycyjnym</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prowadzenie monitoringu i weryfikacji obiektów uwzględnionych w gminnej ewidencji zabytków (z zastosowaniem komputerowej bazy danych) ▪ Wykonywanie prac studialnych (studia historyczno-urbanistyczne, studia krajobrazowe, badania historyczno-architektoniczne, katalogi typów zabudowy regionalnej i detalu architektonicznego) 	<p>2018-2019</p>	<p>Budżet gminy Działania własne gminy</p>
<p>Promocja regionalnego dziedzictwa kulturowego służąca kreacji produktów turystyki kulturowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opracowanie szlaków turystycznych (np. pieszych, rowerowych, konnych, samochodowych, wodnych) wykorzystujących walory dziedzictwa kulturowego ▪ Utworzenie i modernizacja elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki kulturowej ▪ Wprowadzenie zintegrowanego systemu informacji wizualnej (m.in. za pomocą tablic informacyjnych) obejmującego zasoby i wartości dziedzictwa kulturowego gminy 	<p>2017-2019</p>	<p>Budżet gminy Działania własne gminy</p>
<p>Włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bieżące podejmowanie przez wszystkich przewidzianych prawem działań w dziedzinie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w celu dostosowania prawa miejscowego do systemu zadań strategicznych wynikających koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju. ▪ Wypracowanie metod współpracy samorządu z administracyjnymi organami ochrony zabytków 	<p>2019</p>	<p>Działania własne gminy</p>

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

UZUPEŁNIAJĄCE KIERUNKI I ZADANIA			
Kierunki zadań	Zadania	Termin realizacji	Finansowanie
<p>Uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej i konsekwentne oraz planowe realizowanie zadań kompetencyjnych samorządu dotyczących opieki nad zabytkami jako potwierdzenie uznania znaczenia dziedzictwa kulturowego dla rozwoju gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ukończenie tworzenia gminnej ewidencji zabytków ▪ sporządzenie elektronicznej systematycznie aktualizowanej bazy o stanowiskach archeologicznych wytypowanych do wpisania do rejestru zabytków; ▪ uzupełnianie i weryfikowanie istniejącej ewidencji zabytków archeologicznych poprzez włączenie informacji o wszystkich sukcesywnie odkrywanych reliktach przeszłości, niezależnie od charakteru badań oraz na podstawie informacji archiwalnych; ▪ sporządzenie mapy dziedzictwa kulturowego gminy Sieroszewice z naniesioną lokalizacją obszarów chronionych stanowisk archeologicznych, systematycznie uaktualnianą. ▪ W przypadku wszelkich opracowywanych dokumentów studialnych dotyczących polityki przestrzennej np. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz we wszelkich dokumentach mających charakter prawa miejscowego np. plany zagospodarowania przestrzennego, decyzje o warunkach zabudowy na bieżąco uwzględniać ochronę zabytków nieruchomych tj. obiektów architektonicznych, cmentarzy, parków, kapliczek, grobowców itp. ujętych w gminnej ewidencji zabytków. ▪ W przypadku wszelkich opracowywanych dokumentów studialnych dotyczących polityki przestrzennej np. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz we wszelkich dokumentach mających charakter prawa miejscowego np. plany zagospodarowania przestrzennego, decyzje o warunkach zabudowy na bieżąco uwzględniać zasady ochrony odnoszące się do wszelkich stref ochrony konserwatorskiej, w tym stref występowania stanowisk archeologicznych. ▪ W przypadku wszelkich opracowywanych dokumentów studialnych dotyczących polityki przestrzennej np. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz we wszelkich dokumentach mających charakter prawa miejscowego np. plany zagospodarowania przestrzennego, decyzje o warunkach zabudowy na bieżąco uwzględniać zasady ochrony odnoszące się do wszelkich stref ochrony przyrody. ▪ W odniesieniu do wszelkich opracowywanych dokumentów studialnych dotyczących polityki przestrzennej np. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz we wszelkich dokumentach 	<p>2018 2020</p> <p>2019</p> <p>2019</p> <p>2020</p> <p>na bieżąco</p> <p>jw.</p> <p>jw.</p>	<p>Budżet Gminy</p>

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2018-2021

	<p>mających charakter prawa miejscowego np. plany zagospodarowania przestrzennego, decyzje o warunkach zabudowy wprowadzenie zapisu zapewniającego prawidłową ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego w stosunku do stref występowania stanowisk archeologicznych oraz innych obszarów chronionych – tj. historycznych układów urbanistycznych, układów ruralistycznych, zespołów dworsko-parkowych, zabytkowych cmentarzy oraz obiektów wpisanych do rejestru i ujętych w ewidencji zabytków – o następującej treści:</p> <p>„PRACE INWESTYCYJNE, W TYM ZIEMNE ZWIĄZANE Z BUDOWNICTWEM I ZAGOSPODAROWANIEM TERENU, W OBRĘBIE OBSZARÓW CHRONIONYCH I STREF WYSTĘPOWANIA STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH WYMAGAJĄ UZGODNIENIA Z WUOZ, KTÓRY OKREŚLI WARUNKI REALIZACJI INWESTYCJI.”</p>		Budżet Gminy
<p>Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ W celu ocalenia i zachowania szczególnego rodzaju dziedzictwa pamięci, kultury i historii przesłanie stosownych pism do właścicieli wszystkich istniejących zaniedbanych cmentarzy na terenie gminy (parafie katolickie, gmina żydowska, parafia ewangelicko-augsburska) z wnioskiem o podjęcie działań mających na celu ich uporządkowanie i godne utrzymanie. ▪ Podejmowanie stosownych uchwał w sprawach związanych z przydzielaniem środków na prace remontowe i konserwatorskie ▪ Cykliczne organizowanie (raz na 2 lata) spotkań przedstawicieli Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Poznaniu z władzami gminny przy udziale właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych. ▪ Stała współpraca na poziomie planowanych inwestycji z właścicielami i użytkownikami obiektów zabytkowych prowadząca w konsekwencji do poprawy ich stanu zachowania i utrzymania w jak najlepszym stanie substancji zabytkowej. ▪ W uzasadnionych przypadkach dążenie do uregulowania stanu prawnego obszarów i obiektów ważnych z punktu widzenia ochrony dziedzictwa kulturowego. 	<p>1 szt. Ołobok parafia ewangelicko-augsburska</p> <p>na bieżąco</p> <p>2019 i 2021</p> <p>na bieżąco</p> <p>jw.</p>	<p>Budżet Gminy</p> <p>Działania własne gminy</p> <p>Budżet Gminy</p> <p>Działania własne gminy</p>
<p>Wyeksponowanie poszczególnych zabytków i walorów krajobrazu kulturowego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Złożenie wniosku do Starosty Powiatu Ostrowskiego o podjęcie działań zmierzających do umieszczenia na obiektach nieruchomości wpisanych indywidualnie do rejestru zabytków znaków konwencji haskiej informujących o tym, iż zabytek podlega ochronie prawnej. (art. 12 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). 	<p>2019-2020</p>	

GININNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIERSOSZEWICE NA LATA 2018-2021

<p>Podjęmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wykreowanie wizerunku gminy poprzez: sprzyjmowanie wytworzeniu lokalnej tożsamości mieszkańców, wspieranie aktywności mieszkańców mającej na celu poszanowanie dziedzictwa kulturowego, edukację w zakresie miejscowego dziedzictwa kulturowego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Moderacja, poszerzenie i uatrakcyjnienie odpowiedniego fragmentu strony internetowej poświęconego zabytkom zlokalizowanym na obszarze miasta i gminy (wzbogacenie jej szczegółowymi informacjami historycznymi, fotografiami, historycznymi widokami, planami itp.). ▪ Umieszczenie przy najcenniejszych obiektach zabytkowych tablic informacyjnych z opisem ich historii oraz wartości kulturowych i artystycznych. ▪ Zintegrowanie oraz uwzględnianie we wszelkich dokumentach strategicznych ochrony i należytej ekspozycji zabytków i krajobrazu kulturowego i przyrodniczego oraz przyjęcie odpowiednich zasad zagospodarowania przestrzeni. ▪ W przypadku inicjowania przez samorząd szeroko zakrojonych prac planistycznych dotyczących rewitalizacji lub rewitalizacji zespołów urbanistycznych lub ruralistycznych na terenie miasta i gminy rozstrzygnięcie o ww. działaniach w drodze konkursów na propozycje projektowe uwzględniające historyczne wartości krajobrazu kulturowego. 	<p>jw.</p> <p>jw.</p> <p>jw.</p> <p>jw.</p>	<p>Działania własne gminy</p>
<p>Podjęmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wykreowanie wizerunku gminy poprzez: sprzyjmowanie wytworzeniu lokalnej tożsamości mieszkańców, wspieranie aktywności mieszkańców mającej na celu poszanowanie dziedzictwa kulturowego, edukację w zakresie miejscowego dziedzictwa kulturowego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Włączenie problematyki z zakresu dóbr kultury i dziedzictwa zlokalizowanego na terenie gminy do systemu informacji turystycznej. ▪ Zorganizowanie wśród uczniów Szkół Podstawowych konkursu plastycznego mającego na celu zobrazowanie zabytków gminy, a wśród uczniów Gimnazjów konkursu wiedzy o zabytkach występujących na terenie gminy. ▪ Włączanie w strukturę istniejących na terenie gminy szlaków turystycznych obiektów zabytkowych zlokalizowanych na ich trasie bądź w ich pobliżu. ▪ Opracowanie koncepcji i wytyczenie trasy turystyczno-edukacyjnej pieszej i rowerowej oraz jej aranżacja w oparciu o występujące na terenie gminy zabytki, miejsca historyczne i walory przyrodnicze. ▪ Różnorodne działania mające na celu promocję w regionie i w kraju tradycji i dziedzictwa kulturowego związanego z tradycjami Sieroszewic wraz z okolicami. ▪ Rozpoznanie i wytyczenie punktów widokowych ukazujących piękno krajobrazu kulturowego gminy i ekspozycję poszczególnych zabytków np. Ołobok. ▪ Przy nadarzających się okazjach stałe wykorzystywanie mediów (prasy, radia, telewizji i Internetu) do promocji i prezentacji środowiska kulturowego gminy. 	<p>rok rocznie</p> <p>2018</p> <p>jw.</p> <p>2019</p> <p>2020</p> <p>2020</p> <p>na bieżąco</p>	<p>Działania własne gminy</p>

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY SIERSZEWICE NA LATA 2018-2021

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podejmowanie w placówkach oświatowych zlokalizowanych na terenie miasta i gminy zadań związanych z szerzeniem wiedzy o dziedzictwie historycznym, kulturowym, w tym również o dziedzictwie materialnym wśród miejscowych dzieci i młodzieży. Budowanie świadomości własnych korzeni i miejsca zamieszkania oraz pewnych wartości mających w przyszłości zapobiegać dbaniem o dziedzictwo tkwiące w strukturach architektonicznych, przestrzennych i przyrodniczych gminy Sieroszewice. 	2018 - 2021	Działania własne gminy
<p>Wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspomaganie wszelkich inicjatyw lokalnych (komitetów, stowarzyszeń) niosących ze sobą wzrost nakładów finansowych na opiekę nad zabytkami. 	jw.	Działania własne gminy

VIII. INSTRUMENTARIUM REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Zadania określone w gminnym programie opieki nad zabytkami będą wykonywane za pomocą następujących instrumentów:

- 1) instrumentów prawnych, dzięki którym realizacja zadań przez Wójta Sieroszewic z zakresu dotyczącego ochrony dziedzictwa kulturowego odbywać się będzie w oparciu o przepisy zawarte:
 - w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 ze zmianami),
 - w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 519 ze zmianami),
 - w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zmianami),
 - w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1074 ze zmianami),
 - w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami* (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 2147 ze zmianami),
 - w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – *Prawo budowlane* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1332 ze zmianami),

- 2) instrumentów finansowych, dzięki którym realizacja zadań przez Wójta Sieroszewic z zakresu dotyczącego ochrony dziedzictwa kulturowego odbywać się będzie poprzez:
 - korzystanie z przepisów ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. *o podatkach i opłatach lokalnych* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1785 ze zmianami) zwalniającej z opodatkowania obiekty mieszkalne wpisane do rejestru zabytków pod warunkiem ich właściwego użytkowania w oparciu o ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 ze zmianami).
 - wprowadzenie ulg podatkowych dla właścicieli obiektów znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, warunkowane podjęciem działań zmierzających do zabezpieczenia lub rewitalizacji tych obiektów
 - finansowanie prac konserwatorskich i remontowych przy obiektach zabytkowych będących własnością gminy
 - korzystanie z programów uwzględniających finansowanie z funduszy europejskich
 - uchwalanie dotacji dla właścicieli i posiadaczy obiektów zabytkowych na realizację prac remontowo-konserwatorskich

- 3) instrumentów koordynacji, dzięki którym realizacja zadań przez Wójta Sieroszewic z zakresu dotyczącego ochrony dziedzictwa kulturowego odbywać się będzie poprzez:
- realizację projektów i programów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego zapisanych w wojewódzkich, powiatowych i gminnych strategiach, planach rozwoju lokalnego itp.,
 - współpraca z organizacjami wyznaniowymi w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami);
 - współpracę z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków – Delegatura w Kaliszu w odniesieniu do wszelkich działań podejmowanych przez samorząd gminy Sieroszewice dotyczących zagadnień z zakresu szeroko rozumianego dziedzictwa kulturowego istniejącego na obszarze gminy
- 4) instrumentów społecznych, dzięki którym realizacja zadań przez Wójta Sieroszewic z zakresu dotyczącego ochrony dziedzictwa kulturowego odbywać się będzie poprzez:
- działania edukacyjne promocyjne
 - współdziałanie z organizacjami społecznymi
 - działania prowadzące do tworzenia miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami
- 5) instrumentów kontrolnych, dzięki którym realizacja zadań przez Wójta Sieroszewic z zakresu dotyczącego ochrony dziedzictwa kulturowego odbywać się będzie poprzez:
- aktualizację gminnej ewidencji zabytków
 - monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego oraz stanu zachowania dziedzictwa kulturowego

IX. ZASADY OCENY REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

W ramach priorytetu I: Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy

- Poziom (w %) wydatków budżetu gminy na ochronę i opiekę nad zabytkami
- Wartość finansowa zrealizowanych kompleksowych programów rewaloryzacji i rewitalizacji oraz liczba (bądź inne mierniki) obiektów poddanych rewaloryzacji w ramach tych programów
- Wartość finansowa wykonanych prac remontowo-konserwatorskich przy zabytkach oraz liczba obiektów poddanych ww. pracom

- Zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi

W ramach priorytetu II: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego

- Poziom (w %) objęcia terenu gminy wykonanymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
- Liczba wniosków o wpis do rejestru zabytków obszarów, obiektów i zespołów zabytkowych
- Zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi

W ramach priorytetu III: Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości

- Liczba opracowanych prac studialnych (studia historyczno-urbanistyczne, studia krajobrazowe itp.)
- Liczba zrealizowanych konkursów, wystaw, działań edukacyjnych na terenie gminy
- Liczba utworzonych szlaków turystycznych, tras rowerowych, konnych, wodnych
- Liczba opracowanych, wydanych wydawnictw (w tym folderów promocyjnych, przewodników)
- Liczba utworzonych, zmodernizowanych elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki kulturowej
- Liczba szkoleń lub liczba pracowników biorących udział w szkoleniach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego

Wzmiankowana analiza dokonywana będzie każdorazowo przez Wójta Sieroszewic po upływie 2 lat funkcjonowania *Gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Sieroszewice na lata 2018-2021* i zakończona zostanie raportem przedkładanym przez Wójta Radzie Gminy. W miarę rozwoju systemu monitorowania przewiduje się weryfikację sposobu tejże oceny.

X. NIEKTÓRE ZEWNĘTRZNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Ustawowy obowiązek utrzymania zabytku we właściwym stanie związany m.in. z zapewnieniem właściwego użytkowania obiektów z możliwością wyeksponowania ich wartości, a także z prowadzeniem i finansowaniem przy nim prac konserwatorskich, restauratorskich i robot budowlanych spoczywa na jego posiadaczu, który dysponuje tytułem prawnym do zabytku wynikającym z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu. W przypadku jednostki samorządu terytorialnego, prowadzenie i finansowanie wspomnianych prac jest jej zadaniem własnym.

Wszystkie podmioty zobowiązane do finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robot budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków mogą ubiegać się o ich dofinansowanie ze środków m.in.:

I. MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Zasady finansowania opieki nad zabytkami określa *ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 ze zmianami) w art. 71-83. Szczegółowe uregulowania w tym zakresie zawiera Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 czerwca 2017 r. *w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków* (Dz. U. z 2017 r. , poz. 1265).

Program operacyjny *DZIEDZICTWO KULTUROWE* realizowany jest w ramach corocznie ogłaszanych priorytetów.

Witryna internetowa: <http://www.mkidn.gov.pl/>

II. WIELKOPOLSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW W POZNANIU

Ze środków finansowych z budżetu państwa w części, której dysponentem jest Wojewoda Wielkopolski. Dotacja może być udzielona na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (art. 74 *ustawy*).

Witryna internetowa: <http://www.poznan.wuoz.gov.pl/>

III. URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO, DEPARTAMENT KULTURY

W ramach otwartego konkursu ofert na zadania publiczne Województwa Wielkopolskiego w dziedzinie ochrony dziedzictwa kulturowego – ochrona zabytków i opieka nad zabytkami.

Witryna internetowa: <http://www.bip.umww.pl/>

IV. MINISTERSTWA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

W ramach działania „*Odnowa i rozwój wsi*” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Witryna internetowa: <http://www.minrol.gov.pl/>

V. MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH ADMINISTRACJI, DEPARTAMENT WYZNAŃ RELIGIJNYCH ORAZ MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH I ETNICZNYCH, WYDZIAŁ FUNDUSZU KOŚCIELNEGO

Dotacje udzielane na remonty i konserwacje obiektów sakralnych w zakresie wykonywania podstawowych prac zabezpieczających obiekt (bez wystroju i wyposażenia).

Witryna internetowa: <http://www.mswia.gov.pl/>

VI. NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Na zadania związane z ochroną i kształtowaniem przyrody.

Witryna internetowa: <http://www.nfosigw.gov.pl/>

Działania o charakterze strategicznym i ponadregionalnym mogą być na finansowanie z Funduszy Unii Europejskiej, m in.

- 1) Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), którego działalność koncentruje się na różnych dziedzinach m.in. rozwój turystyki oraz inwestycje w dziedzinie kultury.
- 2) Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, który stanowi jeden z programów operacyjnych przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ramach programu realizowanych będzie 17 osi priorytetowych m.in. 12 – kultura i dziedzictwo kulturowe.

Wymienione źródła finansowania są wskazową dla właścicieli obiektów zabytkowych. Szczegółowe informacje dotyczące rodzaju finansowanych zadań, uprawnionych wnioskodawców, trybu składania wniosków, kryteriów oceny i warunków rozliczenia można znaleźć na stronach internetowych instytucji udzielających pomocy finansowej.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Paweł Siwak